

Basali Na Bokonzi

Maloba ya ebandeli

Greke - Bato ya mayele

Pene na mobu 400 liboso ya ntango na biso ba sophistes, mibali oyo bazalaki na mayele mingi mpe bayebi mayele ya kondimisa, bazalaki kosala mobembo na engumba moko kino na engumba mosusu bazalaki kofutama mpo na kopesa bansango na bango.

“na ndambo ya mibale ya ekeke ya 5 liboso ya ntango na biso, mingimingi na Athènes, “sophiste” ekómaki komonisa kelasi ya bato ya mayele oyo bazalaki mingimingi kotambolatambola oyo bazalaki koteya mateya na mateya ndenge na ndenge, bazalaki kokanisakanisa ndenge oyo monoko mpe mimeseno ezali, mpe bazalaki kosalela maloba ya koloba mpo na kokokisa mikano na bango, mingimingi mpo na kondimisa to kondimisa bato mosusu basalaki to balobaki te ete bayebi, na bizaleli bazalaki na bososoli monene ya maloba nini ekosepelisa to ekokamwisa to ekondimisa bayoki.”^[2] Ba sophistes bakendaki na Athènes mpo na koteya mpo engumba yango ezalaki kokola malamumu na ntango wana. Ezalaki mosala malamumu mpo na baoyo bayebaki kotyana ntembe, oyo ezalaki mosala ya sipesiale ya bato ya mayele ya liboso, mpe bazwaki lokumu mpe bozwi oyo bazalaki koluka.”

"Ba sophistes mingi bazalaki koteya mayele na bango na ntalo moko. Na ntina na ntina ya mayele ya boye na bomoi ya bato ya Athènes oyo ezalaki na matata, mbala mingi bato oyo basalaka yango bazalaki kosenga ete báfuta mbongo mingi mpenza. Momeseno ya ba sophiste ya kotya ntembe na bozali mpe mikumba ya banzambe ya bonkoko mpe kolukaluka na koyeba lolenge ya likoló mpe ya mabele etindaki bato mingi básala mpo na kotemela bango.”https://fr.wikipedia.org/wiki/Moto_ya_mayele_na_makambo_ya_kala

Bato oyo balobaka maloba ya Baloma

Ba Orateurs ya Loma bazalaki ndenge moko na ba Sophiste ya Grèce. Bafutamaki bango mibale mpo na boyebi mpe makoki na bango ya kondimisa.

“Cicero amonaki ete molobi ya kokoka asengeli koyeba makambo mingi. Mpo na kobimisa makanisi na ye, molobi ya kokoka asengeli kozala na etinda ya boyebi ndenge na ndenge.”^[2]

"Cicero asimlaki makasi ete oratoire ezalaki mingi koleka ba pleinds juridiques to liteya ya eteyelo. Cicero azalaki kotalela oratoire lokola lolenge ya likolo ya activité intellectuelle mpe instrument indispensable mpo na bolamu ya l'Etat. Longola yango, asangisaki misala misato ya orateur na niveau misato ya style. Azalaki na makoki ya kopesa baninga na ye ya mosala ndimbola ya monene ya Atticisme, mpe azongisaki bomoi ya malamumu koleka ya Greke ba théoriciens mpe ba praticiens ya oratoire Ekoki koloba que Cicero azalaki idealiste ya rhétorique, alendisaki ba contemporains na ye ba pratiquer ba idéaux, éthiques mpe ba normes ya kala ezalaki ya ko adapter doctrine ya Grèce (Grèce ya kala) na ba besoins ya Rome, Rome ekoma esika ya liberté d'expression ezalaki lisusu tolérer te Gouvernement esilaki kozala corrompu”https://courses.lumenlearning.com/mitinda_ya_koloba_na_bato_banso/mokapo/ba-républiques-romaines-adoption-ya-rhétorique/

Balabi ya Bayuda

Ba Rabi bazalaki na ba circonstances mosusu lokola ba Sophistes na ba orateurs, longola se mateya ezalaki nionso etali Tankah na Torah. Balabi mingi bazalaki kosala mibembo mpo na koteya na basinagoga ya mboka epai bilenge mibali oyo bazalaki na mposa ya kozala bafutaki mpo na kokóma molandi (bayekoli) mpo na kokóma rabi lokola rabi na bango. Lokola lokumu ezalaki kokola balabi mosusu batikalaki na esika moko.

Bantoma ya Klisto

Bazalaki kokesana na balobi oyo bazwaki formasyo mingi mpe oyo bapolisamaki. Basakolaki Klisto (Nsango Malamu ya bolimbisi mpe lobiko) kozanga kosenga mbongo, mbala mingi bazalaki kokufa nzala mpe konyokolama.

Mokapo 1

Nzoto ya Klisto - Ekelamu oyo esalaka mosala

Emonani ete Biblia epesi malako te mpo na mbala boni to esika ya kokutana elongo. Kutu, Yesu alobaki na mwasi Mosamalia ete esika yango ezalaki na ntina te. (Yoane 4:3) Ezali ekelamu ya kati, molimo to motema nde esambelaka.

“Tótika te koyangana elongo, lokola bamosusu bazali na momeseno ya kosala, kasi tólendisana.” (Ebe 10:25) .

“Bozali libota oyo eponami, bonganga-nzambe ya mokonzi, ekólo mosantu, ekólo mpo na bozwi na ye moko, mpo bósakola bolamu ya ye oyo abengaki bino longwa na molili na pole na ye ya kokamwa.” (1 Petelo 2:9)

Mingi ekomami na ntina ya misala ya bakristu oyo ya ekeke ya 1 - “bato oyo babengamaki” ya Klisto.

- a. Bamipesaki na mateya ya bantoma. Misala 2:42
- b. Azalaki na makambo nyonso oyo ekokani. Misala 2:44
- c. Bazalaki kokutana mokolo na mokolo, kolia, kokabola oyo bazalaki na yango, kosangana na Colonnade ya Salomo. Misala 5:12
- d. Bayuda ya Liebele ya lokumu batyaki likebi te na basi oyo bakufelá mibali oyo balobaka monoko ya Grèki, Bayuda oyo bautaki na bisika ndenge na ndenge ya Bokonzi ya Loma. Misala 6
- e. Nzoto ya lingomba eponaki basaleli mpo na kokokisa bamposa ya basi baklisto baklisto ya Grèce. Misala 6
- f. **Bakundaki**Stefano mpe balelaki ye makasi. Misala 7.
- g. Atikalaki sembo ntango bazalaki konyokola ye. Misala 8.
- h. Kokima minyoko, basundolaki ndako na bango mpe libota na bango oyo ezalaki baklisto te. Misala 8.
- i. Ntango bakómaki na mokili na bango ya sika, bateyaki Nsango Malamu. Misala 8:4
- j. Na yango, bayekoli bazwaki ekateli, moto na moto na kotalela makoki na ye, ya kotinda lisungi epai ya bandeko oyo bafandi na Yudea. Misala 11:29-30
- k. Mingi bayanganaki esika moko mpo na kobondela. Misala 12:12
- l. Basangisaki lingomba esika moko mpo na kopesa lapolo. Misala 14:27
- m. Na nsima, bantoma mpe bankulutu, elongo na lingomba mobimba, emonanaki malamumu mpo na kopona mibali kati na bango mpe kotinda bango na Antiokia elongo na Paulo mpe Barnabasi. Misala 15:22
- n. Asangisi ebele esika moko - apesa mokanda Misala 15: 31
- o. Bayekoli bayanganaki mpo na kobuka mampa. Misala 20:7
- p. Tango bozali kosangana na kombo ya Nkolo Yesu ... bopesa moto oyo epayi ya Satana pona kobebisa nzoto, po molimo (molimo) na ye ebika na mokolo ya Nkolo. 1 Kol 5:4-5
- q. Na miso ya bankulutu nyonso oyo bazali kosala masumu mpamela. 1 Timoté 5:20

Komantere: Tango lingomba mobimba esanganaki na esika moko, makita na bango ezalaki ya nzoto oyo ezali kosala, bonsomi, na bomoi, kosangana polele mpo na bato banso, kasi ezali mpenza te ntango nyonso na bomoko.

“Tika liloba ya Klisto efanda kati na bino na bomengo, koteyana mpe kopesana toli na bwanya nyonso, koyemba, banzembo mpe banzembo mpe nzembo ya molimo, na botondi na mitema na bino epai ya Nzambe. Mpe nyonso oyo bokosala, na maloba (koloba) to na misala (bosalaka), bósala nyonso na nkombo ya Nkolo Yesu, bópezes matondi na Nzambe Tata na nzela na ye.” (Kol. 3:16-17)

Likanisi: “Yo” esangisi mibali mpe basi oyo bakoki kozala na nzembo, mateya, esakweli, emoniseli, to ndimbola. Kasi bato nyonso te nde bakozala kosala misala yango nyonso. Mateya yango esalemaki na “yo” te mosakoli to molobi moko ya mosala.

Commentaire: Kozwa nkembo epai ya Nzambe epai na yo moko te.

“Kasi na ndako monene ezali bobele na bambeki ya wolo mpe ya palata te, kasi mpe ya nzete mpe ya mabele ya lima, mosusu mpo na lokumu mpe mosusu mpo na nsani. Yango wana, soki moto amipetoli na oyo ya nsuka, akozala mbeki mpo na lokumu, mosantu mpe na ntina mpo na Nkolo, abongisami mpo na mosala nyonso ya malamau.” (2 Timote 2:20-21)

“Na yango, na nzela ya Yesu, tópesa Nzambe ntango nyonso mbeka ya masanzoli—mbuma ya mbebu oyo ezali koyambola nkombo na ye. Mpe kobosana te kosala malamau mpe kokabola na basusu, mpo Nzambe asepelaka na bambeka (makabo) ya ndenge wana.” (Baebel 13:15-16)

Likanisi: “Mbuma ya mbebu” esuki kaka te na koyemba.

Eklezia oyo Klisto atongaki ezali ekelamu oyo ebongisami, kasi te ebongiseli oyo ezali na bisika ya bokonzi to ya molongo. Ezali nzoto ya bato ya sembo, ya botosi mpe ya bondimi oyo bazali na misala (makabo) ekeseni na lolenge oyo nzoto ya bakristu ekoki kokokisa mokumba na yango ya koluka babungi, komibatela moko na mosusu mpe kosala misala nyonso oyo Yesu Klisto, Mokonzi ya Nzoto, apesaki bango mpo na kosala. Moto moko te azalaki na nse to koleka - nyonso ezali na ntina mpo Nzoto esalaka malamau. Nzoto ezali moko kati na Klisto mpe esangani kati na Ye mpe mikano na Ye na esika ya boyokani ya makanisi mpe ndimbola ya mateya mosusu.

“Mpo ete nazali koloba, na nzela ya ngolu oyo epesami na ngai, epai na moto nyonso oyo azali kati na bino, ete amikanisa te koleka oyo asengeli kokanisa, kasi akanisa na bososoli, lokola Nzambe apesaki moto na moto meko ya kondima. tokeseni na ngolu oyo epesami na biso, tósalela yango.” (Baloma 12:3-8)

Commentaire: “More-highly” - Moko azali na ntina te mpo bazali na likabo moko ya sipesiale, lokola koloba na monoko oyo bayebi te, monoko. Mosala ya motema ya mosuni ya moto ezali na ntina mingi te koleka mosala ya misopo na ye. Na yango, mosala ya moklisto moko ezali na ntina mingi te koleka oyo ya moklisto mosusu.

Komantere: “Misala” bamposa ya Nzoto ya lingomba ekeseni yango wana misala ekeseni engebene na mposa. Kosala mosala moko esengeli te kozala na moboko na makoki, kelasi to na mosala ya mokili kasi na bamposa ya libota ya bakristu.

Baoyo bazali kati na Klisto, Nzoto na Ye, babengami libanda ya masumu mpo na kokende na bosembo, bato oyo babongwanaki oyo balimbisami mpe eteni ya Nzoto Moko - ekelamu ya bomoi, oyo ezali na biteni mingi. Bakokanisi yango na nzoto ya moto oyo biteni na yango mingi ezali kosala nyonso na boyokani, mpe eteni mokomoko esalaka mosala na yango oyo ekeseni na mosusu nyonso.

Yango wana, Eklezia oyo Klisto atongaki ezali nzoto ya bato ya sembo, ya botosi mpe ya kosangana oyo ebongisami na lolenge oyo nzoto ekoki kokola mpe kokokisa etinda na yango na komibanzabanzaka mpe kosala misala oyo Klisto, Mokonzi ya Nzoto, apesaki bango mpo na kosala.

Kasi, na lingomba ya Korinti, emonani ete mobulu ezalaki – nyonso kosolola na ntango moko, moko te kolanda moko na mosusu, mpe limemya moke mpo na moko na mosusu.

Tótalela 1 Bakolinti 14 .

“Bandeke, bózala bana mike na makanisi na bino te. Bózala bana mike na mabe, kasi na makanisi na bino bóková mikóló. Na Mibeko ekomami: “Na bato ya minoko ya bapaya mpe na mbebu ya bapaya nakoloba na bato oyo, mpe ata bongo bakoyoka ngai te, elobi Nkolo.” bato oyo bandimaka te kasi mpo na bandimi. (v. 20-22)

“Soki, na yango, eklezia mobimba esanganaki mpe banso balobaka na minoko, mpe bato ya libanda to baoyo bazangi kondima bakoti, bakoloba te ete bozali na makanisi na bino? vraitement kati na bino. (v. 23-25)

Bongo bandeke nini? Ntango bosangani, moko na moko azali na loyembo, liteya, emoniseli, monoko, to ndimbola. Tika ete makambo nyonso esalema mpo na kotonga. Soki moto moko alobaka na monoko moko, tika ete ezala kaka mibale

to ata misato, mpe moko na moko na ngala na ye, mpe tika moto moko alimboli. Kasi soki moto ya kolimbola azali te, moto na moto afanda nyɛɛ na kati ya lingomba mpe aloba na ye moko mpe na Nzambe. Tiká basakoli mibale to misato báloba, mpe basusu bátalela makambo oyo elobami. Soki emoniseli esalemi na mosusu oyo afandi wana, tika oyo ya liboso azala kimia. Mpo bino nyonso bokoki kosakola moko na moko, mpo bato nyonso báyekola mpe bálendisa bango nyonso, mpe bilimu ya basakoli bátosa basakoli. Mpo Nzambe azali Nzambe ya mobulu te kasi ya kimya.(v. 26-33)

“Lokola na mangomba nyonso ya basantu, basi basengeli kofanda nyɛɛ na kati ya mangomba.Mpo ete bapesameli nzela ya koloba te, kasi basengeli kotosa, lokola Mibeko elobi mpe.Soki ezali na likambo moko oyo balingi koyekola, tika ete batuna mibali na bango na ndako.Mpo ezali nsɔni mpo na mwasi koloba na kati ya lingomba.(v. 33-35)

“To ezalaki epai na bino nde liloba ya Nzambe eutaki? To bobele bino nde ekómi?Soki moto akanisi ete azali mosakoli, to moto ya molimo, asengeli kondima ete makambo oyo nazali kokomela bino ezali etinda ya Nkolo.Soki moto ayebi likambo oyo te, ayebani te. Yango wana, bandeko na ngai, bozali na mposa makasi ya kosakola, mpe bopekisa te koloba na minoko.(v. 36-40)

Bozongeli ya likambo

- 1.Na nse ya makambo wana baklisto ya Korinti bakokaki koyekola makambo mingi te mpe bato moke, soki bazalaki, batongamaki. Mbala mosusu mingi bayokaki “mosala na ngai ezali na ntina mingi koleka oyo ya yo nakoki _____.”
- 2.Koteya ezalaki na ntina mingi koleka koyokama.
- 3.Kozala na molongo mpe kososola makambo ezali na ntina.
- 4.Kosangana ya baklisto nyonso ezali na ntina.
- 5.Edification ezali nécessaire pona fidélité pe croissance donc, kotika koya esika moko te.
- 6.Komemya basusu ebakisaka bomoko.
- 7.Kotosa mibeko mpe mimeseno ekoki koboya te.
- 8.Etamboli ya mwasi ezalaki kotyola mobali na ye to moto mosusu na mituna na bango oyo emonanaki lokola mokakatano.
- 9.Kozanga limemya mpo na basusu na kolukaka koloba na mongongo makasi koleka bango.
10. Misala na bango esengelaki kolakisa bolingo na bango moko na mosusu mpo ete moto nyonso ya libanda oyo azalaki kotala akokumisa Nzambe.

Suka Recap ya suka

“Soki moto azali kosalela, asengeli kosala yango na makasi oyo Nzambe apesi, mpo Nzambe akumisama na makambo nyonso na nzela ya Yesu Klisto. Nkembo mpe nguya ezala epai na Ye libela na libela.” (1 Petelo 4:11b)

“Tiká ete bolingo ya bondeko ekoba.Bóbosana te koyamba bapaya, mpo na yango bamosusu bayambaki baanzelu kozanga koyeba[Baklisto] oyo bazali na boloko, lokola nde bazali na boloko elongo na bango, mpe baoyo banyokolami, mpamba te bino mpe bozali kati na nzoto.” (Ebe 13:1-3) .

Likanisi: “Komonisa boyambi bapaya” ezali kokokisa bamposa ya bato mosusu, ata mpe bato oyo basalaka mibembo kasi te baoyo bateyaki nsango oyo ekeseni na Nsango Malamu ya Klisto.

Komantere: Baoyo « bazali na boloko » – mbala mosusu bakristu oyo banyokolamaki na boloko mpo na kondima na bango na Klisto.

“Nyonso oyo bokosala, bosala na motema moko, lokola mpo na Nkolo kasi mpo na bato te, boyebi ete uta na Nkolo bokozwa libula lokola mbano na bino. Bozali kosalela Nkolo Klisto.” (Bakolose 3:23-24)

“Bóbatela etamboli na bino kati na bapakanano na lokumu, mpo ntango bakoloba mabe na bino lokola basali mabe, bakomona misala na bino ya malamumu mpe bakoka kokumisa Nzambe na mokolo ya botali.”(1 Petelo 2:12)

“Likambo ya nyonso, kobákolinganana molende, mpamba te bolingo ezipaka ebele ya masumu. Bómonisanaka boyambi bapaya epai na mosusu kozanga koimaima. Lokola moko na moko azwi likabo salela yango mpo na kosalelana, lokola bakapita malamumu ya ngolu ya Nzambe ndenge na ndenge oyo azali koloba, lokola moto oyo alobaka maloba ya Nzambe; oyo azali kosala lokola moto oyo azali kosalela na makasi oyo Nzambe azali kopesa—mpo ete na makambo nyonso Nzambe azwa nkembo na nzela ya Yesu Klisto. Nkembo mpe bokonzi ezali ya ye libela na libela.”(1 Petelo 4:8-11)

Komantere: “Koimaima” – “Mpo na nini nasengeli kosala boye?” To, “Nalingi te kasi, nakosala yango mpo na mokumba.” “Likabo mpo na kosalela” – ozwi eloko oyo esengeli kosalelama mpo na kopesa matomba na basusu.

“Soki moto moko azali kobatela (kokokisa) bandeko na ye moko, mingimingi libota na ye ya penepene, aboyi kondima mpe azali mabe koleka moto oyo azangi kondima.” (1 Timote 5:8)

“Lingomba ya peto mpe ya mbindo te na kolanda Nzambe Tata ezali boye: kobatela bitike mpe basi bakufelá mibali oyo bazali konyokwama mpe komibatela na mokili.” (Yakobo 1:27) .

“Mpo ete Nzambe azali sembo te mpo na kobosana mosala na bino mpe bolingo oyo bomonisi mpo na nkombo na ye na kosalelaka basantu, lokola bozali kosala yango tii lelo. (Baebele 6:10-11)

“Tólamba te na kosala malamumu, mpamba te na ntango oyo ebongi tokobuka mbuma soki tolembi te. (Bagalatia 6:9-10)

Mituna

1. Biblia emonisi polele esika nini mpe ntango nini tosengeli koyangana elongo.
Solo ___ Lokuta ___ .
2. Likabo ya koteya ezali na ntina mingi koleka kopesa toli.
Solo ___ Lokuta ___ .
3. Boyambi bapaya ezali kozala na bato likolo mpo na bondeko mpe bilei.
Solo ___ Lokuta ___ .
4. Baklisto nyonso bazwaka likabo ya kosalela
Solo ___ Lokuta ___ .
5. Lingomba ya peto ezali komona bamposa ya bato oyo bazali na bobola oyo bazali na likoki te ya komibatela.
Solo ___ Lokuta ___ .

Chapter 2. Ezali na ntina te

Bakoloni ya Nsango Elamu ya Nzambe

Klisto azali na mposa ete nsango ya nsango malamumu esakolama epai ya bato banso. Na Pantekote batatoli na ye na miso, bantoma, bazalaki basakoli ya liboso ya Nsango Malamumu.

“Kasi na bosolo, Nzambe abongisi biteni na nzoto, moko na moko na yango, kaka ndenge alingaki yango ezala. Soki nyonso ezalaki eteni moko, nzoto elingaki kozala wapi? Lokola ezali, biteni ezali mingi, kasi nzoto moko. Liso ekoki te koloba na loboko ete, “Nazali na mposa na yo te!” Mpe motó ekoki te koloba na makolo ete, “Nazali na mposa na yo te!” Au contraire, biteni wana ya nzoto oyo emonani lokola ezali na bolembu ezali indispensable, mpe biteni oyo tokanisi ete ezali na lokumu mingi te tosalelaka yango na lokumu ya sipesiale yango, soki eteni moko ekumisami, eteni nyonso esepelaka elongo na yango.”(1 Kol 12:18-26)

“Mpo na ngolu oyo epesami na ngai nalobi na moko na moko na bino ete: Bomikanisa te koleka ndenge bosengeli, kasi bomikanisa na bosambisi ya bososoli, engebene na meko ya kondima oyo Nzambe apesi bino na ngolu oyo epesami na biso sala yango na esengo.” (Rom 12:3-8) Ezali bongo.

“Lokola amataki likolo, akambaki bokangami, mpe apesaki makabo na bato,’ Amataki, ezali nini longola se ete ye mpe akitaki liboso na bisika ya nse ya mabele?Ye oyo akitaki azali ye moko mpe oyo amataki mosika likolo ya lola nyonso, ete Atondisa biloko nyonso —mpe Ye apesaki bamosusu [lokola] bantoma, mpe bamosusu [lokola] basakoli, mpe bamosusu [lokola] basakoli ya nsango malamumu, mpe bamosusu [lokola] babateli ya mpate mpe balakisi, mpo na kokoka na basantu, mpo na mosala ya mosala, mpo na kotonga nzoto ya Klisto.” YLT (Ef 4:10-13) Ezali ndenge moko na .

“Ye oyo akitaki ezali ye mpenza oyo amataki likolo koleka lola nyonso, mpo na kotondisa molóngó mobimba.Ezalaki ye oyo apesaki bamosusu mpo na kozala bantoma, bamosusu mpo na kozala basakoli, bamosusu mpo na kozala basakoli ya nsango malamumu, mpe bamosusu mpo na kozala bapastere mpe balakisi, mpo na kobongisa bato ya Nzambe mpo na misala ya mosala, mpo ete nzoto ya Klisto etongama kino biso banso tokokoma na bomoko kati na kondima mpe na boyebi ya Mwana ya Nzambe mpe bókóma mokóló, bókóma na meko mobimba ya kotonda na Klisto.” NIV(Ef 4:10-13)

Komantere: 1 .

- Liloba “mosusu” eutaki na liloba ya Greke toús oyo elimboli ekabwani na.
- Kozala bantoma “mpe” basakoli “mpe” basakoli (basango malamumu na mabongoli mosusu) na liloba “mpe” ebongolami uta na liloba ya Greke dé elimboli kokesenisa bokeseni kati na (bantoma, basakoli mpe basakoli ya nsango malamumu
- Kozala bapastere mpe balakisi na liloba “mpe” oyo ezali kobongolama esali liloba ya Greke kaí oyo elimboli kosangisa. Awa kai a relier ba pasteurs na ba professeurs. – wana ezali ba pasteurs oyo bateyaka to bateyaka ba pasteurs.

Lokola de separates, alors que kai e relier, alors ba pasteurs ba connecter na ba professeurs mais bakabwani na mosala ya ba ntoma, ba profete na ba évangélistes. Libongoli ya malamumu koleka elingaki kozala ba pasteurs oyo bazalaki koteya to koteya ba pasteurs. Na yango, mosala ya bantoma ekesanaki na mosala ya basakoli, oyo ekesanaki na mosala ya ba évangélistes, oyo ekesanaki na mosala ya bapastere mpe balakisi. Kasi, bato nyonso bakoki kosakola Klisto na mosala na bango.

Bantoma

Klisto apesaki “bamosusu mpo bázala bantoma.” Bantoma euti na liloba ya Greke apostólous - oyo atindami na mitindo, momemi-nsango, oyo akabolami mosika, mpo na kotinda libanda. Engebene na Mis.

“Oyo ezalaki uta ebandeli, oyo toyokaki, oyo tomonaki na miso na biso, oyo totalaki mpe tosimbaki na maboko na biso, na ntina ya liloba ya bomoi.”(1 Yoane 1) .

Liloba apostólos esalelami mpo na Nkolo Yesu mpo na kolimbola boyokani na Ye na Nzambe, Baebre 3:1 “Yango wana, bandeko basantu, basangani na libiangi ya lola, bótalela Ntoma mpe Nganga Monene ya koyambola na biso, Klisto Yesu.”

“Sikoyo bilembo mpe makamwisi mingi ezalaki kosalema mbala na mbala kati na bato na maboko ya bantoma.Mpe bango nyonso bazalaki esika moko na Portico ya Salomo.Moko te kati na basusu azalaki na mpiko ya kosangana na bango, kasi bato bazalaki kopesa bango lokumu mingi ayaki ata elili na ye ekwea na bamosusu kati na bango, bato bayanganaki mpe uta na bingumba ya zingazinga ya Yelusaleme, bamemaki bato ya maladi mpe baoyo banyokwamaki na bilimo ya mbindo, mpe bango nyonso babikisamaki, mpe bato nyonso oyo bazalaki elongo na ye (elingi koloba etuluku ya Basadukai), mpe batondaki na zuwa bakangaki bantoma mpe batyaki bango na boloko ya bato nyonso.” (Misala 5:12-19)

“Ezalaki na ntango wana nde Mokonzi Erode akangaki bato mosusu ya lingomba, na mokano ya konyokola bango, atindaki Yakobo, ndeko ya Yoane, aboma na mopanga.Ntango amonaki ete likambo yango esepelisaki Bayuda,

akangaki mpe Petro mampinga ya basoda minei oyo mokomoko na yango ezalaki na mokano ya kobimisa ye mpo na kosambisa ye na miso ya bato nyonso nsima ya Elekeli.(Misala 12:1-5)

Emonani ete koponama ya bantoma esilaki nsima ya koponama ya Matia longola se Paulo oyo Klisto aponaki lokola ntoma kozanga eleko.

Paulo Ntoma epai ya bapakano

Paulo akutani mpo na mbala ya liboso lokola Saulo oyo “andimaki kobomama na ye (Stephen).” (Misala 8:1)

“Kasi Saulo, oyo azalaki naino kopema kobangisa mpe koboma bayekoli ya Nkolo, akendaki epai ya nganga-nzambe monene mpe asengaki ye mikanda na basinagoga na Damasi, mpo ete soki akuti moto moko ya Nzela, mibali to basi, amema bango na bokangami na Yelusaleme ayokaki mongongo moko koloba na ye ete: ‘Saulo, Saulo, mpo na nini ozali konyokola ngai?’ Mpe alobaki ete: ‘Ozali nani, Nkolo?’ Mpe alobaki ete: ‘Ngai nazali Yesu, oyo bozali konyokola. Bato oyo bazalaki kotambola elongo na ye batelemaki na maloba te, bayokaki mongongo yango kasi bamonaki moto te, mpe atako miso na ye efungwamaki, amonaki eloko te.(Misala 9:1-9)

“Moyekoli moko azalaki na Damasi na nkombo Anania, Nkolo alobaki na ye na emonaneli ete: ‘Anania.’ Mpe alobaki: ‘Nkolo nazali oyo.’ Mpe Nkolo alobaki na ye ete: ‘Telemá mpe kende na balabala oyo babengi Semba, mpe na ndako ya Yuda, luká moto moko ya Talase, nkombo na ye Saulo, mpo talá, azali kobondela, mpe amoni na emonaneli moto moko na nkombo Anania akoti mpe atye maboko na ye likoló na ye mpo ete amona lisusu miso.” Kasi Anania ayanolaki ete: ‘Nkolo, nayoki bato mingi na ntina na moto oyo, mabe boni asali basantu na yo na Yerusaleme. Kasi Nkolo alobaki na ye ete: ‘Kende, mpo azali esaleli na ngai oyo naponami mpo na komema nkombo na ngai liboso ya bapakano mpe bakonzi mpe bana ya Yisraele mpo nakolakisa ye mpasi mingi mpo na nkombo na ngai. Bongo, Anania alongwaki mpe akoti na ndako. Mpe mbala moko eloko lokola bikateli ekweaki na miso na ye, mpe azongelaki komona na ye mpe azwaki batisimo;(Misala 9:10-19)

“Nayebi moto moko (emonani lokola Paulo) kati na Klisto oyo eleki mibu zomi na minei amemamaki kino na lola ya misato—ezala na nzoto to libanda ya nzoto nayebi te, Nzambe ayebi. Mpe nayebi ete moto oyo amemamaki na paradiso—ezala na nzoto to libanda ya nzoto nayebi te, Nzambe ayebi—mpe ayokaki makambo oyo ekoki koyebisama te, oyo moto akoki koloba te.” (2 Kol 12:2-4)

“Nazali na bonsomi te? Nazali ntoma te? Namoni Yesu Nkolo na biso te? Ozali mosala na ngai na Nkolo te? Soki nazali ntoma te epai na basusu, ata moke te nazali mpo na bino, mpo yo ozali elembo ya bozali na ngai ntoma kati na Nkolo.”(1 Bakolinti 9:1-2)

“Sikoyo nazali koloba na bino bapakano, mpamba te nazali ntoma na bapakano.”(Baloma 11:13)

Mosala mpe mbano ya Paulo

“Mpo nalingi boyeba, bandeko, ete nsango malamumu oyo esakolamaki na ngai ezali nsango malamumu ya moto te. Mpo nazwaki yango epai ya moto moko te, mpe nateyaki yango te, kasi nazwaki yango na nzela ya emoniseli ya Yesu Klisto. Mpo boyoki bomoi na ngai ya kala na Lingomba ya Bayuda, ndenge nanyokolaki lingomba ya Nzambe na mobulu mpe namekaki kobebisa yango. Mpe nazalaki kokende liboso na Lingomba ya Bayuda koleka mingi ya mibu na ngai moko o ntei ya bato ba ngai, boye nazalaki na molende ya kolekisa ndelo mpo na bonkoko ya batata na ngai Kasi ntango ye oyo akabolaki ngai liboso ya kobotama, mpe oyo abengaki ngai na ngolu na ye, asepelaki komonisela ngai Mwana na ye, mpo nakoka kosakola ye o ntei ya Bapaganu, nasololaki mbala moko te epai ya baoyo bazalaki bantoma liboso ngai, kasi nakendaki na Arabie, mpe nazongaki lisusu na Damasi.”(Bagalatia 1:11-17)

“Nzokande baoyo bapalanganaki mpo na minyoko oyo ekwelaki Stefano, batambolaki tii na Fenisia mpe na Sipre mpe na Antiokia, mpe balobaki liloba yango epai na moto mosusu te bobele Bayuda.” (Misala 11:19)

Lingomba ya Yelusaleme etindaki Barnabasi na Antiokia, ya Siri. “Ntango ayaki mpe amonaki ngolu ya Nzambe, asepelaki, mpe alendisaki bango nyonso ete bátikala sembo epai ya Nkolo na mokano ya kokangama, mpo azalaki moto malamumu, atondi na Molimo Mosantu mpe na kondima. Mpe bato ebele mpenza babakizamaki na Nkolo. Bongo, Barnabasi akendaki na Tarse mpo na koluka Saulo, mpe ntango amonaki ye, amemaki ye na Antiokia. Mpe mbula mobimba bakutanaki na lingomba mpe ateyaki bato ebele mpenza. (Misala 11:22-26)

Na Antiokia, “ntango bazalaki kosambela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki ete: “Bókabola ngai Barnabas ná Saulo mpo na mosala oyo nabengaki bango.” Bongo nsima ya kokila bilei mpe kobondela, batyaki maboko na bango likoló na bango mpe batindaki bango.” (Misala 13:2-3)

“Bongo Bayuda mosusu bautaki na Antiokia (ya Pisidia) mpe Iconium mpe alongaki ebele ya bato. Babetaki Paulo mabanga mpe babendaki ye na libándá ya engumba, bakanisaki ete akufi.” (Misala 14:19)

“Bakangaki Paulo ná Silasi mpe babendaki bango na zando liboso ya bakonzi. Mpe ntango bamemaki bango epai ya bazuzi, balobi ete: “Bato oyo bazali Bayuda, mpe bazali kotungisa engumba na biso.” Bazali kotombola mimeseno oyo ezali na mibeko te mpo na biso lokola Baloma kondima to kosalela.” Ebele ya bato basangani mpo na kobundisa bango, mpe bazuzi bapasolaki bilamba na bango mpe bapesaki mitindo ya kobeta bango na banzete. Mpe ntango babetaki bango makofi mingi, babwakaki bango na boloko, bapesaki mitindo na mokengeli ya boloko ete abatela bango malamumu. Lokola azwaki etinda oyo, akotisaki bango na boloko ya kati mpe akangaki makolo na bango na kati ba stocks.” (Misala 16:19-24)

Na Filipi “bakangaki Paulo ná Silasi mpe babendaki bango na zando liboso ya bakonzi. Mpe ntango bamemaki bango epai ya bazuzi, balobi ete: “Bato oyo bazali Bayuda, mpe bazali kotungisa engumba na biso.” Bazali kotombola mimeseno oyo ezali na mibeko te mpo na biso lokola Baloma kondima to kosalela.” Ebele ya bato basangani mpo na kobundisa bango, mpe bazuzi bapasolaki bilamba na bango mpe bapesaki mitindo ya kobeta bango na banzete. Mpe ntango babetaki bango makofi mingi, babwakaki bango na boloko, bapesaki mitindo na mokengeli ya boloko ete abatela bango malamumu. Lokola azwaki etinda oyo, akotisaki bango na boloko ya kati mpe akangaki makolo na bango na kati ba stocks.” (Misala 16:19-24)

Lokola azalaki Moyuda ya komipesa, Saulo (Paulo) oyo azalaki kondima baklisto bazalaki kofinga Nzambe, anyokolaki bango. Kasi, sikawa, lokola ntoma ya Klisto epai ya bapakano, Bayuda babandi konyokola ye. Lokola bakanisaki ete Paulo akómisaki Tempelo na bango mbindo, “Engumba mobimba elamukaki, mpe bato bayaki kokima longwa na ngámbo nyonso. Bakangaki Paulo, babendaki ye longwa na tempelo, mpe na mbala moko baporte ekangamaki. Ntango bazalaki koluka koboma ye, nsango ekómaki epai ya mokonzi ya basoda ya Loma ete engumba mobimba ya Yelusaleme ezali na mobulu ebele ya bato. (Misala 21:30-32)

Nsima ya ebele ya bato oyo bazalaki kolonga bango na nse Paulo alobaki na bango kolobaka ete “Nazali Moyuda, nabotami na Tarse ya Cilicia, kasi nakolaki na engumba oyo. Na nse ya Gamaliele nateyamaki malamumu na mibeko ya batata na biso mpe nazalaki kaka na molende mpo na Nzambe lokola moto nyonso kati na bino lelo. Nanyokolaki balandi ya Nzela oyo (baklisto) kino liwa na bango, nakangaki mibali mpe basi mpe nabwakaki bango na kati boloko, lokola nganga-nzambe monene mpe Likita mobimba bakoki kotatola kutu nazwaki mikanda epai na bango epai na bandeko na bango na Damasi, mpe nakendaki kuna mpo na komema bato oyo lokola bakangami na Yerusaleme mpo bázwa etumbu.” (Misala 22:3-5)

“Pene na midi ntango nakómaki pene na Damasi, na mbalakaka pole moko ya kongenga eutaki na likoló engengaki zingazinga na ngai, nakweyaki na mabele mpe nayokaki mongongo moko koloba na ngai ete: ‘Saulo, Saulo! Mpo na nini ozali konyokola ngai?’ ‘Ozali nani, Nkolo? Natunaki: ‘Telemá,’ Nkolo alobaki, ‘mpe kende na Damasi. Banninga na ngai bakambaki ngai na loboko na Damasi, mpamba te kongenga ya pole ekangaki ngai miso.’” (Misala 22:6-11)

“Mpe Anania moko, moto moko ya losambo na kolanda Mibeko, oyo Bayuda nyonso oyo bazalaki kofanda kuna balobelaki malamumu, ayaki epai na ngai, mpe atelemaki pembeni na ngai alobaki na ngai ete: ‘Ndeko Saulo, zwa miso na yo.’ Mpe na

ngonga wana kaka nazwaki miso na ngai mpe namonaki ye: ‘Nzambe ya bankoko na biso aponaki yo mpo oyeba Moyengebene mpe yoka mongongo moko oyo euti na monoko na ye. (Misala 22:12-16)

“Ntango nazongaki na Yelusaleme mpe nazalaki kobondela na tempelo, nakweaki na mobulu mpe namonaki Nkolo azali koloba: ‘Noki!’ alobaki na ngai: ‘Longwa na Yerusaleme mbala moko, mpo bakondima litatoli na yo te mpo na ngai.’ ‘Nkolo,’ nayanolaki, ‘bato oyo bayebi ete nalongwaki na sinagoga moko kino na mosusu mpo na kokanga mpe kobeta baoyo bandimaka yo. Bongo Nkolo alobaki na ngai: ‘Kende, nakotinda yo mosika epai ya bapakano.’” (Misala 22:17-20)

“Ebele ya bato bayokaki Paulo tii ntango alobaki boye. Bongo batombolaki mingongo na bango mpe bagangaki ete: ‘Bolongola ye na mabele, abongi na bomoi te!’ Ntango bazalaki koganga mpe kobwaka bilamba na bango mpe kobwaka mputulu na moepe, mokonzi ya basoda apesaki mitindo ete babeta ye fimbo mpe batuna ye mituna mpo na koyeba ntina oyo bato bazalaki koganga na ye ndenge wana, Paulo alobaki na mokonzi ya basoda oyo atelemaki wana ete: “Ezali na mibeko ete obeta mwana-mboka ya Loma oyo akutani kutu te.” ngambo?” (Misala 22:22-25)

Bakonzi ya Centurium na Yelusaleme batindaki ye na Kaisaria mpo asambisama. Paulo ayanolaki bifundeli oyo bafundaki ye liboso ya Félikisi, Festo, Mokonzi Agripa mpe na nsuka Amperere.

Baprofeta

“Basusu bakozala basakoli” uta na liloba ya Greke profeetas – moto oyo Nzambe alobaka na nzela na ye, mosakoli, molobi oyo apemami. "Mosakoli" asakolaki nsango oyo bapesaki ye, lokola "momoni" amonaki emonaneli ya Nzambe. (Tala Mituya 12:6, 8) Na yango, mosakoli azalaki molobeli ya Nzambe; alobaki na nkombo ya Nzambe mpe na bokonzi na ye. (Exode 7:1) Azali monoko oyo Nzambe alobaki na bato. (Yilimia 1:9; Yisaya 51:16) 1 Bakolinti 13:8 elobi ete mposa ya bisakweli, na bongo basakoli, elingaki kosila: “Bolinga esilaka te, kasi epai bisakweli ezali, elingaki kosila.”

Likanisi: “Tika” euti na liloba ya Greke katargeo oyo elimboli kobongola mpenza eloko te, oyo ezali na ntina te. (Boyekoli ya Biblia na PC, Biblesoft)

Basakoli ya nsango malamumu

“Basusu mpo na kozala basakoli ya nsango malamumu” uta na liloba ya Greke euangelistas - moto oyo asakolaka nsango malamumu, nsango malamumu, nsango malamumu. Kaka Filipe na Timote nde babengaki bango mpenza basakoli ya nsango malamumu. Filipe ateyaki nsango malamumu mpe Timote asalisaki Paulo na koteya Nsango Malamumu. Moto oyo abimi mpo na kosakola akoki kokende mosika to penepene mpe akokaki kofanda ntango molai na esika moko koleka esika mosusu, lokola na likambo ya Paulo. Na ntembe te, boyambi ya bayoki ezalaki critere mpo na koyeba soki basengeli kotikala to kokende. Moto akoki mpe koyoka ete asengeli kotikala na esika moko, mbala mosusu kutu ntango molai koleka ndenge akanisaki na ebandeli, tii ntango bakosilisa (ba)mosala oyo bakanisaki kokokisa.

Na Mokolo ya Pantekote baoyo bandimaki nsango ya Nzambe oyo Petelo mpe bantoma mosusu bapesaki bango bazindisamaki mpe “bamipesaki na mateya ya bantoma mpe na boyokani, na kobuka mampa mpe na libondeli.” (Misala 2:42-43)

Paulo asakolaki nsango malamumu, ateyaki nsango malamumu: "Nalonaki mboto, Apolo asopelaki yango mai, kasi Nzambe akolisaki yango." (1 Bakolinti 3:6-7) Momboto ezali Liloba oyo Paulo ateyaki na baye bayebaki Klisto te - oyo azali Moklisto te. Apolo ateyaki baklisto nzela ya Nkolo, mbala mosusu lokola Pilisila mpe Akila oyo balimbolaki ye nzela ya Nzambe malamumu koleka. (Misala 18:26) “Bongo Filipe, mosakoli ya nsango malamumu, afungoli monoko na ye, mpe kobanda na Makomami oyo ayebisaki, ye, mokube Moetiopi, nsango malamumu, Yesu - Klisto.” (Misala 8:35)

Komantere: “Ezali na mai,” euti na liloba ya Greke epotisen, – liziba ya bokoli.

Likanisi: “Eyebisami” euti na liloba ya Greke eueengelísato oyo elimboli kosakola, kosakola nsango malamumu.

Mingimingi, basakoli ya nsango malamuru mpe basakoli basakolaka Nsango Malamuru. Baklisto oyo bakomeli mpe bankulutu/bakengeli/ bakengeli/babateli mpate/bakengeli oyo bayebi koteya, bateyaki bango ndenge ya kozala na bomoi ya mbeka oyo esepelisaka Nzambe kosalisa bango bakóma mikóló na bomoto ya Nzambe.

Mituna

1. Ntoma ya Biblia asengeli kozala na boyebi ya penepene pf Yesu mpe misala na Ye Solo ___ Lokuta___ .
2. Profeta azali moto oyo Nzambe apesaki nsango na Ye kino Nsango Malamuru ekobima mobimba. Solo ___ Lokuta___ .
3. Ba évangélistes bazali basakoli ya nsango ya Nzambe ya bolimbisi mpe lobiko na baye bazali na kati ya Klisto te. Na yango, te basakoli ya estrade ya lelo oyo bazali kopesa nsango oyo balingi epai ya lisangani ya baklisto oyo bayangani. Solo ___ Lokuta___ .

Mokapo 3

Ba pasteurs na ba professeurs (Pasteur ya koteya)

“Apesaki bamosusu [lokola] bantoma, mpe bamosusu [lokola] basakoli, mpe bamosusu [lokola] basakoli ya nsango malamuru, mpe bamosusu [lokola] babateli ya mpate mpe balakisi, 12 mpo na kokoka ya basantu, mpo na mosala ya mosala, mpo na kotonga nzoto ya Klisto, 13 kino biso banso tokoka koya na bomoko ya kondima mpe ya koyeba Mwana ya Nzambe, mpo na moto ya kokoka, mpo na kozala na bomoko ya kondima mpe ya koyeba Mwana ya Nzambe, na moto ya kokoka mezire ya bolai ya botondi ya Klisto, 14 mpo ete tózala lisusu bana mike te, oyo mopepe nyonso ya mateya ezali kopumbwapumbwa mpe komemama epai na epai, na mayele mabe ya bato, na mayele mabe mpo na kobungisa nzela, 15 mpe, lokola tozalaka sembo na bolingo, tokoka kokóla epai na Ye [na] makambo nyonso, oyo azali motó —Klisto; na bomoko, na nzela ya bopesi ya litonga nyonso, engebene na mosala na bomokoli ya eteni moko na moko, bokoli ya nzoto esalaka mpo na komitunga na bolingo.” YLT Baefese 4:11-16.

Na tango oyo Paulo akomelaki Baefese, mbala mosusu basosolaki mosala ya bantoma esengelaki kozala batatoli ya miso ya Klisto, mosala ya basakoli esengelaki kosakola nsango oyo bazwaki epai ya Nzambe, mosala ya ba évangélistes esengelaki kosakola Nsango Malamuru ya bolimbisi na nzela ya mbeka ya bomikabi ya Klisto. Yango wana, mosala ya koteya bapastere ezalaki mpe ezali tii lelo oyo:

“kobongisa basantu mpo na mosala ya mosala, mpo na kotonga nzoto ya Klisto, kino biso banso tokokoma na bomoko ya bondimi mpe ya boyebi ya Mwana na Nzambe, mpo na kokola bobali, na meko ya molai ya botondi ya Klisto, mpo ete tokoka kozala lisusu bana te, kobwakama epai na epai mpe komemama na mopepe nyonso ya mateya, na mayele mabe ya bato, na mayele na bango na mayele mabe ya bokosi.

Na 1 Timoté na Tito Paul azali kolakisa bizaleli ya ba pasteurs pe balakisi (ba pasteurs ya koteya). Bayebani na nkombo:

Bankulutu(presbuteros) – adjectif mpo na kolakisa ancienneté, mobali ya mokóló.

Mokengeli/mokengeli/mobateli/mokengeli(eepiskopeés) - oyo azali kokebisa basusu na ntina ya likama oyo ezali kozala, azali kotala, kokengela, kotala, kotala (na botali elingi koloba kobatela bamposa na bango) mpe koteya. (Thayer)

Babateli ya mpate(poimen) – mopesi bilei mpe mobateli na makama (molei).

Mosala ya kobatela mpate ezali mosala ya ntina mingi ya Nzoto? NON – Mosala nyonso ezali na ntina ndenge moko; ndakisa, nzoto ya moto ekotika kosala soki libumu monene mpe misopo etiki kosala. Na yango, Nzoto ya Klisto ekosila esika Nsango Malamu ya Klisto esakolami te, misala esundolami to botosi ekomi na ntina te.

Kobatela Bampate

Mbala mosusu bososoli ya kobatela bampate mpe bantaba ekopesa fungola mpo na kososola mosala ya kobatela basaleli ya Boyokani ya Sika ya Nzambe.

Mobateli moko ya mpate azwaki mokumba ya bolamu ya bampate na ye mpe azalaki kofanda elongo na bango mbala mosusu mosika na ndako na ye. Azalaki ntango nyonso elongo na bango kobenga bango na nkombo mpo basengeli koyeba mongongo na ye mpe ba tons ndenge na ndenge ya flûte na ye mpo na kotyela ye motema. Mongongo na ye mpe flûte na ye ekeseni ezalaki bilembo mpo na bango kolanda bisika nyonso oyo azalaki kokende. Ezali mokumba ya mobateli ya mpate ya koluka matiti ya koleisa banyama pene na mai oyo ezali kimya to oyo ezali kotambola malembemalembe kasi mosika na likama. Il faut azala na connaissance ya pe alongola ba plantes toxiques na ba pastures po ba koka kolia yango te pe ba bela pe bakufa. Butu nyonso azalaki kotala soki bampate na ye ekatamaki, mpe bampota mpe alongolaki banyoka oyo ekangamaki, na nsima azalaki kopakola yango mafuta.

Asengeli kozala makasi na nzoto mpo na kobatela bango na miyibi mpe banyama oyo elyaka banyama mosusu. Ezali mosala te mpo na moto nyonso oyo azali kaka na mposa ya mosala to mbongo. Bomikundola Nzembo ya Davidi 23 “Nkolo azali mobateli na ngai, nakozanga te. Azali kolala ngai na matiti ya matiti. Azali kokamba ngai pembeni ya mai ya kimia. ... Obongisi mesa liboso na ngai na miso ya banguna na ngai.”

Epayi mosusu, bantaba bazali na lipanda, bayebaka koyeba makambo mpe ezali mpasi mpo na kobatela nzokande bampate bazali balandi mpe esengaka bobateli mpe bobateli ya ntango nyonso.

Lokola elenge mobali Moyuda tata na yo azwi mokano ete ntango ekoki mpo na yo kozwa mikumba ya mobateli ya mpate. Ozalaki elongo na ye to mokóló na yo ntango bazalaki kobatela bampate. Osili komibongisa?

- a. Oyebi ba meme na kombo po ba landa yo?
- b. Oyebi kokamba to ozali mokumbi motuka; ndakisa, mobateli ya ngombe?
- c. Oyebi esika oyo okoki kokuta matiti ya matiti ya motane mpe mai oyo ezali naino te?
- d. Okoki koyeba mpe kolongola bilei oyo basengeli kolya te?
- e. Okoki koyeba banyama oyo elyaka banyama mosusu oyo ezali na mokano ya koboma to konguluma?
- f. Ozali makasi na nzoto mpo na kobundisa monguna?
- g. Ozali na bisaleli oyo esengeli mpo na kobatela bampate mpe oyebi kosalela yango malamumu?

Kobatela Bayuda na ekeke ya liboso

Bayuda na ntango ya Klisto bazalaki kofanda na bamboka mikemike oyo ezalaki na bato soki 100 na mabota mingi. Général mokomoko ya mboka azalaki na sinagoga epai bazalaki kotánga barulo oyo ezalaki, kosambela mpe kopesa bana na bango formasyo na Torah mpe Tanakh. Ba rabbis oyo bazalaki kosala mibembo bazalaki kokende kotala tango mosusu mpo na koteya, kolendisa mpe kosembola.

Bobateli mpate na mangomba lelo (generalized).

Bankulutu bakutanaka mbala na mbala mpo na kozwa mikano mpo na lingomba mobimba. Basalelaka mosakoli na bango ya estrade mpe basali ya lingomba. Na kosaláká bongo, bapesaka bato mosusu misala ya koteya mpe ya kopesa formasyo.

Tótalela babateli ya mpate ya Biblia

Mpaka/mobateli mpate/mokengeli/mokengeli/mobateli ya Biblia asengeli kozala na:

- a. Boyokani ya penepene na Nzambe mpe bakristo ya lisangá na ye.

- b. Boyebi mpe bososoli malamuru ya mateya ya Klisto mpe mateya ya bantoma na Ye mpo na kobongisa bakristu mpo na mosala (kosalela) mpe komema bango na bokoli na bomoto ya Nzambe.
- c. Likoki ya koyeba mateya ya lokuta mpe kopesa mabaku na baye bazali na nse ya bobateli na bango mpo na koyekola, koyeba mpe kozwa makoki ya koboya mateya ya boye. Na ndakisa, na ntango na bango liteya moko oyo epalangani mingi ezalaki ete mosuni nyonso ezali mabe. Yesu akokaki kozala na nzoto ya moto mabe te; yango wana, Azalaki kaka phantom – Gnosticisme.
- d. Koyeba bokeseni kati na bososoli/likanisi mpe liteya ya lokuta.
- e. Likoki ya kokamba kozanga kotinda makanisi na makasi na basusu.
- f. Bososoli ya polele ya bisaleli ya molimo oyo esengeli mpo na kosala misala ya bobateli mpate mpe makoki na kosalela yango mpo na kobatela baoyo bazali na nse ya bobateli na ye, mpo na kokamba baninga baklisto na bilei ya elimo, mpo na kokolisa bango na lolenge ya Klisto mpe mpo na kobatela bango na banyama oyo elyaka banyama mosusu ya elimo.

Soki batalelaki “makoki” lokola “bizaleli ya bizaleli” to bisaleli mpo na kokokisa mosala ya mobateli ya mpate, boye ekómaka na ndimbola mosusu; ndakisa, ya etumba te, kanó ya kokangama te, ya kowelana te; kasi na boboto ntango azali komonisa mitungisi.

Misala oyo babateli ya mpate basengeli kosala:

- a. Teya, koleisa, équiper pe mema na maturite.
- b. Lendisá, pesá toli, tongisá mpe lendisá.
- c. Kokweisa balakisi ya lokuta mpe mateya na bango ya lokuta; na ndakisa:
 - 1) Moto oyo azali kowangana Klisto lokola Nzambe na nzoto ya moto.
 - 2) Moto abikisami kozanga kopetola na makila ya Klisto.
 - 3) Lobiko ezwamaka na oyo moto akokisaka.
- d. Kolendisá bomoko mpe boyokani.
- e. Libondisá bato oyo bazali na bolembu na nzoto kasi libosoliboso na elimo mpe bazali na maladi.
- f. Luká mpe zongisa baoyo bapengwaki to bazali kokende mosika.
- g. Bondela mpo na bino moko, bandeko na nse ya bobateli na bino mpe babungi.
- h. Kebisa na makama oyo ezali kolala na nzela ya bomoi.
- i. Bongisa basantu ya Nzambe pona mosala ya mosala (lakisa & yebisa).

(1 Timote 3:2-7; Tito 1:6-11; 1 Petelo 5:2-4; Misala: 20:28-30; Baefese 4:11-15; Ezekiele 34:2-5; 1 Batesaloniki 5:12-14; Yakobo 5:14 mpe Luka 15:3)

“Talá liloba moko ya kotyela motema: Soki moto azali kotya motema na ye na kozala mokengeli, azali na mposa ya mosala ya lokumu. Sikoyo mokengeli asengeli kozala likoló ya kofinga, mobali ya mwasi moko, ya bokatikati, ya komipekisa, ya limemya, ya boyambi bapaya, ya makoki ya koteya, oyo amipesi na kolangwa masanga te, ya mobulu te kasi ya boboto, ya koswana te, ya kolinga mbongo te. Asengeli kokamba libota na ye moko malamuru mpe komona ete bana na ye batosaka ye na limemya oyo ebongi (Soki moto ayebi kotambwisa libota na ye moko te, ndenge nini akoki kobatela lingomba ya Nzambe?) Asengeli te kozala moto oyo auti kobongwana, soki te akoki kokóma na lolendo mpe kokwea na nse ya esambiselo ndenge moko na zabolo, mpo ete akwea na nsóni te mpe na motambo ya zabolo.”(1 Tim 3:1-7) Mabongoli mosusu ya liboso ezali na “mosala ya episkopó” na esika ya kozala mokengeli.

Bandá “mokengeli” “biro ya episkopó” Maloba:

- a. Sembo mpe “Moto ya kotyela motema” – (Thayer - moto oyo andimisami ete Yesu azali Masiya mpe mbeka ya bomikabi; Makasi - ya solo, ya solo mpe ya sembo).
- b. “Mokengeli” to ebonga ya episkopó ebongolami uta na liloba ya Greke episkopeés oyo elimboli mokengeli, mokengeli, mobateli to moto oyo azali kokengela bongo mokengeli. Ba sentinels basengeli kotala; bakengeli basengeli kobatela mpe liloba mosusu ezali babateli ya mpate oyo basengeli koleisa. Bishop ezalaki titre mpo

na bakonzi ndenge na ndenge ya gouvernement, na sima basalelaki yango mpo na ba postes na ba organisations catholique na Angelicin (etymonline.com). Liloba “biro” ezali te na makomi ya Greke.

- c. “Mosala ya lokumu,” mosala malamumu, ezali mosala kasi biro te. Ezali mosala to mosala uta na liloba ya Greke érgou - mosala, mosala to likambo oyo esalemi.
- d. “.Mokengeli” euti na liloba ya Greke episkopeés, na greke ya biblia ezali mosala oyo Nzambe azali kotala mpe kolukaluka banzela, misala, bizaleli, ya bato, mpo na kosambisa bango ndenge na bango, ezala ya esengo to ya mawa;kotala, kolukaluka, kotala ntango akoluka milimo ya bato;elingi koloba, na ntango ya kosambisama ya bonzambe.(Thayer’s))

Sukisa “biro ya mokengeli” Komantere

Nzambe apesaki bizaleli, masengami, .ya bato Azalaki na mposa ya kokokisa misala ya koteya, kopesa mateya mpe kobatela bato na Ye. Paulo alobelaki makambo yango na 1 Timote mpe Tito ndenge emonisami awa na nse. Bososoli ya moto ye moko epesami na likonzi oyo ezali pembeni ya mokapo ya Biblia.

1 Timoté 3 na Tito 1. Bososoli ya moto ye moko

simbá nsango yango makasi	Klisto – mpo na koyeba Klisto mpe mateya ya bantoma na Ye
likolo ya kofinga	polele te mpo na kotyola
lokumu malamumu, kozanga mbeba	lokumu malamumu epai ya bato ya libándá
mobali ya mwasi moko	Polygamiste te,-abala nanu te na muasi naye bapesi ye certificat ya divorce te
moto ya bokatikati, oyo azali na makanisi malamumu	esalelaka makanisi malamumu
komipekisa	disciplined, kasi canon oyo ekangami te
ya lokumu	na molongo, bizaleli malamumu
bato oyo bayambaka bapaya	azali kobatela bamposa ya bato mosusu
makoki ya koteya	nguya na ndenge ya kosolola
epesameli na kolangwa masanga te	komela mingi te, brawler te
mobeti te (mobulu) .	ya kobunda te to ya kosilika nokinoki te
bonkonde	boboto mpe kotalela basusu
koswana te	kowelana te – koswana; na ndakisa, “Bososoli na ngai euti na Biblia” .
lokoso te	azali kotya biloko ya mosuni na esika ya liboso te
kotambwisa libota na ye moko	libota efandaka na kati ya mosolo te moto oyo azali kobimisa mbongo mingi
kozala te moto oyo auti kobongwana	asengeli kokutana na mimekano lokola moklisto

Paulo akomaki ntango Bayuda mpe Baloma bazalaki konyokola bakristo. Yango wana, baoyo bazalaki na mposa ya mosala ya mobateli ya mpate bandimaki kotya bomoi na bango na nsonge mpo na kobatela baninga na ye bandeko. Bolamu ya elimo ya bandeko ezalaki na ntina mingi koleka nzoto na ye ya mosuni. Ezalaki te esika ya lokumu, ya nguya to ya lokumu kasi mosala ya likama oyo esengaka:

1. Mposa ya kobatela bandeko na yo ata soki ebongaki bomoi na yo.
2. Kokoka koteya elakisi kosolola malamumu (euti na liloba ya Greke didaktikos oyo ayebi koteya -Thayer).
3. Motema molai - kopumbwa longwa na manzaka te to kozala noki mpo na kosambisa.
4. Mawa.

5. Mibali oyo bayebani na boyokani na bango ya penepene lokola mibali ya sembo, kasi bato oyo basalaka lokola bato mosusu te.

Kebisa na ba Pasteurs ya Koteya

Maloba oyo Ezekiele alobaki kala epai ya babateli ya mpate ya Nzambe ya Yisalaele na nse ya Boyokani ya Kala ekoki mpe kosalelama na babateli na Ye ya molimo na nse ya Boyokani ya Sika oyo bazali kosala te misala oyo Nzambe apesi bango.

«Liloba ya Yehova eyeli ngai: «Mwana na moto, sakola na babateli ya mpate ya Yisalaele (bakonzi na bango); sakola mpe lobá na bango ete: ‘Talá oyo Yehova Mokonzi-Oyo-Aleki-Nyonso alobi: Mawa epai na babateli ya mpate ya Yisraele oyo bazali komibatela bobele bango moko! Babateli ya mpate basengeli te kobatela etonga? Bozali kolya mafuta, kolata nsuki ya mpate mpe koboma banyama oyo eponami, kasi bozali kobatela etonga te. Osali yango te

- a. *elendisaki bato oyo bazalaki na bolembu*
- b. *abikisaki bato ya maladi*
- c. *akangaki bato oyo bazokaki.*
- d. *azongisaki bato oyo babungaki nzela*
- e. *balukaki babungi.”*

Oyo ezali te mosala to mosala oyo babateli ya mpate ya Kondimana ya Sika basengeli kozala kosala?

Klisto azwaki mikano oyo mpo na masangá nyonso – Eklezia na Ye.

- Zala sembo na mateya ya Klisto mpe ya Bantoma.
- Salá misala malamú oyo ezali kokumisa Klisto.
- Kosala bayekoli na koteyaka Klisto oyo babakamaki na ekulusu.

Bato oyo bazwaka bikateli

Soki oyo tolobeli awa na likoló ezali misala ya Babateli ya mpate, boye kozwa bikateli ekotisami te. Lisangá mobimba ezali na mosala ya kozwa ekateli.

Basengeli kozwa ekateli-

- Mateya nini ezali na makomi to makanisi ya lokuta?
- Nani andimi to apesi ndingisa esika oyo moto akoki koteya?
 - a. Na kelasi moko ya Biblia na “ndako ya lingomba” .
 - b. Boyekoli ya Biblia na ndako
 - c. Kosalela mateya ya correspondance
 - d. Boyekoli ya moto na moto to ya moto na moto
- Nzoto esengeli kosangana wapi?
- Koyangana esika moko mpo na ntina ya kotonga moko na mosusu, boyokani, to ezali nde ntina ya kotambwisa misala ya losambo lokola “molulu ya losambo?”
- Misala ya losambo miyebani mpe mipesami mitindo?
- Bandakisa ya misala ya losambo esengami, soki ezali bongo, ezali na molongo moko ya sikisiki?
- Nani asengeli kobatela basi bakufelá mibali mpe bitike?
- Nani azwaka ekateli ya ndenge nini mpe esika nini makabo esengeli kobimisama?
- Moto akoki kopesa na mosala moko ya sikisiki; ndakisa, mosala ya misio na esika ya kokende na “esika ya mosolo ya lingomba?”
- Nani asalaka “oversite” (ezala nini) ya mosala ya misio?
- Nini esengeli kosalema ntango moto akangami na lisumu?
 - a. Komela masanga mingi
 - b. Koboma libala
 - c. Kotika koyangana esika moko

- d. Kosala pite
- e. Lokoso, lokuta, molangwi masanga, mosani ya masolo, kopesaka bamposa ya libota te.

Paulo akebisaki bankulutu ya Efese “Bózala babateli ya lingomba ya Nzambe, oyo asombaki na makila na ye moko. Nayebi ete nsima ya kokende na ngai, bambwa ya zamba bakokota kati na bino mpe bakotika etonga te. Ata na motángo na bino moko (kati na bankulutu/babateli mpate) bato bakobima mpe bakobebisa solo mpo na kobenda bayekoli nsima na bango. Yango wana bokeba!” (Misala 20:28-31)

Likanisi: “Bambwa ya zamba,” bato oyo bazali komimonisa lokola baklisto mpo na koteka mpe kobebisa kondima. “Bókeba na basakoli ya lokuta. Bazali koya epai na bino na bilamba ya bampate, kasi na kati bazali bambwa ya zamba ya nkanda.” (Mat 7:15) Ezali bongo.

Ndenge nini bankulutu balati bilamba ya bampate "uta na motango na yo" bakokaki kokota?

- a. Nzela ya kopona bango.
- b. Nzoto ya bakristu esanganaka te moko na mosusu na boye ete bindimeli mpe makanisi na bango eyebani te.
- c. Méthode ya formation mpe ya équipement ezali na mbeba, ekoki te to epesameli na basusu.
- d. Koyoka te mitungisi ya bato ya molimo ya bopolo mpe ya boboto ntango bazali kotya likebi na mingongo ya mongongo to bazali ba contributeurs minene.
- e. Mibali mosusu bakoki kosala kampanye mpo na mosala oyo bandimaka ete ezali esika ya nguya mpe ya lokumu.

Ba mbwa ya zamba ya molimo ezali bato oyo bazali na kati ya liyangani oyo balobaka ete bazali baklisto kasi bazali na programe oyo ezali ya Biblia te. Ndenge nini bakoki kopekisa bango bábenda baklisto mosika nsima ya mateya na bango? Ezali kopesa bisaleli mpe kopesa mateya na Nzoto na boyebi na kolobelaka polele mateya oyo epalangani na kokokanisaka yango na bosolo ya Biblia. Baklisto basengeli kozala na likoki ya koyeba ete mateya na bango ezali lokuta. Baklisto basengeli kotika kozala bayoki, “bapeu chauffeurs” kaka mpe kokoma bayekoli ya motema sembo ya Liloba ya Nzambe ntango bazali kozwa mpe kosangana na mateya mingi, masolo mpe botongi na bango, bakengeli/babateli mpate mpe bato mosusu oyo bayebi Liloba.

"Oyangelaki bango na makasi mpe na nsomo. Bongo, bapalanganaki mpo ete mobateli ya mpate azalaki te, mpe ntango bapalanganaki, bakomaki bilei mpo na banyama nyonso ya zamba. Bampate na ngai bayengayenga na bangomba nyonso mpe na ngomba milai nyonso. Bapalanganaki na mabele mobimba, mpe moto moko te alukaki to alukaki bango."(Ezekiele 34:1-6)

“Yango wana, bino babateli ya mpate, bóyoka liloba ya Yawe: Solo lokola nazali na bomoi, elobi Nkolo Mokonzi, mpo etonga na ngai ezangi mobateli mpe bongo epunzami mpe ekómi bilei mpo na banyama nyonso ya zamba, mpe lokola babateli na ngai balukaki etonga na ngai te kasi bamibatelaki bango moko na esika ya kobatela etonga na ngai, yango wana, Ee babateli ya mpate, bóyoka liloba na NKOLO: Talá oyo Yehova Mokonzi-Oyo-Aleki-Nyonso alobi: Nazali kotemela babateli na mpate na ngai, nakolongola bango na kobatela etonga mpo ete babateli na mpate bámileisa lisusu te, mpe ekozala lisusu bilei mpo na bango te.”(Ezekiele 34:7-10)

“Mwana na moto, nakómisi yo mokengeli mpo na ndako ya Yisraele, na bongo, yoká liloba oyo nazali koloba mpe pesá bango likebisi epai na ngai. Ntango nakoloba na moto mabe ete, ‘Okokufa mpenza,’ mpe okebisi ye te to okoloba te mpo na kopekisa ye na banzela na ye ya mabe mpo na kobikisa bomoi na ye, moto mabe wana akokufa mpo na lisumu na ye, mpe nakofunda yo mpo na makila na ye moto mabe mpe akotika mabe na ye te to na banzela na ye ya mabe te, akokufa mpo na lisumu na ye;”(Ezekiele 3:17-19)

“Bato na ngai bayaka ... mpo na koyoka maloba na yo, kasi batiaka yango na misala te. Na minoko na bango bamonisaka komipesa, kasi mitema na bango ezali na lokoso mpo na litomba oyo ezali sembo te. Ya solo, mpo na bango ozali eloko mosusu te bobele moto oyo ayemba banzembo ya bolingo na mongongo kitoko mpe abetaka esaleli malamumu, mpo bayokaka maloba na yo kasi batiaka yango na misala te.” (Ezekiele (33:31-32)

Mituna

1. Nkulutu/mobateli mpate azali mozwi mikano mpo na lisangá na esika ya koteya mpe kopesa toli.
Solo ___ Lokuta ___ .
2. Ba mbuta bazali position ya lingomba te eloko basengeli kosala, mosala.
Solo ___ Lokuta ___ .
3. Ba mbwa ya zamba ya molimo ezali bato oyo balobaka ete bazali “baklisto” oyo bazali na programe oyo ezali ya Biblia te.
Solo ___ Lokuta ___ .
4. Kaka ba mbuta/babateli mpate nde basengeli kozala na bokebi ya ba mbwa ya zamba ya Satana.
Solo ___ Lokuta ___ .

Mokapo 4

Mibali Basali (Diakonos) .

Ba diakono

“Badiakono, ndenge moko mpe, basengeli kozala mibali oyo babongi na limemya, ya sembo, oyo bamipesaka na vinyo mingi te, mpe kolanda litomba ya kozanga bosembo te. Basengeli kosimba bosolo ya mozindo ya kondima na lisosoli ya polele. Basengeli liboso komekama, mpe na nsima soki eloko moko te ezali kotemela bango, tiká básala lokola badiakono kasi moto ya bokatikati mpe ya kotyela motema na makambo nyonso. (1 Tim 3:8-13)

Komantere:

- a. “Badiakono” (na grec diakónous - neutre genre) - v. 8
- b. “Basi” (na grec gunaikas) – (na mokili mobimba, mwasi ya mbula nyonso, ezala ngondo, to abalaki, to mwasi akufelá mobali to mwasi engebene na contexte oyo euti na oyo ya Strong). vs. 11
- c. “Ya bango” ezali te na makomi ya Greke. Libongoli ya Young’s Literal etangi “Basi — na lolenge moko bato ya lilita, bafundi ya lokuta te, ekenge, sembo na makambo nyonso.” Na kobakisa “ya bango” na libongoli ya Lingelesi ndimbola ebongwanaki uta na basali ya basi, diakónous, kino basi ya mibali basali. vs. 11
- d. “Diacre asengeli kozala mobali ya mwasi moko kaka” elongoli ba polygamiste mpe mibali oyo batiaka mwasi kozanga certificat ya divorce par conséquent bazali kaka na libala na mwasi oyo balongolaki. Awa diakono euti na liloba ya Greke diakonos, (nominatif singulier masculin par Vines). vs. 12

Komantere: Likambo ya mawa, liloba diacre ezalaki komonisa esika to ebonga moko na lingomba ya Angleterre. Soki liloba ya Greke ebongolamaki lokola mosaleli mbele mobulungano ekozala mingi te.

Likanisi: Baklisto nyonso bazali banganga-nzambe mpo na kosalela Nzambe. Na yango, bango nyonso bazali diakonos, basali, mobali mpe mwasi, bazali kosala lolenge moko ya misala oyo Nzambe atindaki Adama mpe Eva básala kasi ya elimo na esika ya kosala ya nzoto. Na ndakisa:

Kotosa— Soki olingi Ngai, okobatela etinda na ngai -- kolia mbuma ya nzete ya boyebi malamau pe mabe te.

Mosala— Ndenge omoni libaku moko kosala malamau – kobatela elanga.

Kobota lisusu— kolona mboto ya nsango malamau lokola ezali nguya ya lobiko – kobota mbuma pe kokola pe kotondisa mabele.

Lokola ba diakonos wana bazali na bizaleli mpe masengami ndenge moko na babateli ya mpate, mosala na bango esengeli kozala na boyokani makasi.

Eklezia ya Klisto ekokanisi na nzoto na biso ya mosuni, ezali mpe na biteni mingi ya mosala oyo ezali kosala misala ndenge na ndenge. Soki biteni wana ya nzoto ya "lingomba" ezali kosala te, nzoto ya "lingomba" ezali na ezalela ya kolemba. Ekokauka mpe ekokufa.

Mosala ya mibali oyo bazali na bizaleli ya bizaleli oyo ekokani na babateli ya mpate ezali précisé te donc compréhension nionso ezali interprétation to opinion.

Makambo oyo elandi euti na liteya moko ya Joe McKinney:

"Na makambo mosusu, liloba 'diakonos' ezwi ndimbola mpe ndimbola mosusu ya sikisiki ntango ezali kolobela etuluku ya basaleli oyo bazali na makoki ya elimo oyo ekeseni na mosusu lokola na 1 Timote 3 epai ebongolamaki lokola diakono.

"Atako tozali mpenza na endimiseli moko boye na ntina na mosala ya baklisto oyo bazali na masengami wana ya sipesiale, tosengeli soko moke te kozala na mateya ya makasimakasi boye mpo na kokanisa ete oyo ezali liloba ya nsuka na likambo yango. Tosengeli kobosana te makambo mosusu ya solo ya Biblia oyo elobeli Nzoto ya Klisto mpo ndimbola nyonso ekokana na bosolo yango. Lokola masengami na bango ya bizaleli mpe ya eksperiansi esi emonisami, ezali na ntina kokanisa ete bazali kosalisa bankulutu na elimo na bango mosala ya kobatela bamposa ya molimo ya lingomba, mingimingi bamposa wana oyo ezali nokinoki Badiakono bazali "bakulutu ya mike" te atako mosala na bango ekozala lokola mosala mosusu oyo babateli mpate basalaka mpe likambo yango ekoki kozala mateya malamau mpo na mibali oyo mpo mokolo mosusu bakoki kozala na mposa to koluka mosala ya mobateli, mokengeli, to mokengeli.

"Nzoto ya Klisto bokonzi ya bomoi, oyo ezali kokola mpe oyo ezali kobunda - ekelamu ya bomoi - ezali na bamposa mingi ya nguya oyo ezali kobongwana ntango nyonso.

"Mikakatano ebimaka, bamposa ebimi, makambo ya mbalakaka esalemaka: moto abela, mosusu abungisaka mosala na ye, mabota mazali na matata, baboti bazali na mikakatano na bana, bato bakufaka mpe mabota masengeli kobondisama, misala ya ntina esengeli kokola. Bamposa nyonso te na lingomba moko ezali na nguya kasi mingi ezali mpe, na bantango mosusu, ezali oyo ekoki kokanisama te to kutu makambo ya mbalakaka. Ntango bamposa yango emonanaka, esengeli kokokisama, mpe meet right now! Nani akokokisa bamposa oyo ya lingomba?

"Kanisá ete na boumeli ya ekeke ya liboso ntango nyonso oyo moklisto moko azangaki koyanganisa bato nyonso bazalaki komitungisa. Bakonzi ya Loma bakangaki ye mpo na kondima na ye?" Lingomba moko ya Bayuda basalaki ye mabe na nzoto?

"Baklisto banso bazali basali. Banso babengami mpo na kosalela. Lingomba ekoki kobenga moto nyonso mpo na kokokisa mposa moko (mpo na kosalela). Etali likambo. Ndakisa, na makambo ya mosolo, lingomba esengeli kopona moto oyo ayebi malamau comptabilité, oyo azali na bondimi mpe azali na bosembo mpe bosembo oyo esengeli mpo na kosala mosala wana. Kasi ezali mpenza na ntina mpo na moto wana abala na bana mpo na kozala mobateli ya mosolo ya lingomba? Est-ce que mutu wana azali na ba qualifications spirituelles oyo?

"Sikoyo tango bamposa ya dynamique ebimi; elingi koloba, tango ba urgences esalemi, normalement, ezali na tango te to libaku ya koluka ba talents pe koluka bizaleli ya bandeko na tina ya ko découvrir nani akoki ko servir besoin wana particulier na moment wana. Eklezia esengeli na groupe ya ba servants, déjà qualifiés spirituellement; prouvés et identifiés qui est disponibles pour l'appel pour aider les babateli/bakulutu/ bakengeli na makambo oyo ekanisamaki te epai mposa ezali ya mbalakaka mpe esengeli kosilisa yango nokinoki." (Maloba ya nsuka oyo euti na Joe McKinney.)

Ba qualifications ya diakonosus oyo epesami likolo ezali kozala mobali ya mwasi moko mpe ko gérer bana na ye mpe ndako na ye malamau ekoki kosalelama te na ba diakonosus nionso lokola mibali mpe basi nionso ya bakristu bazali basali ya diakonos. Yango wana, mosala ya mibali oyo bazali na makoki wana esengeli kokesana na mibali to basi mosusu ya diakonosus.

Bato mosusu bakanisaka ete bato nsambo oyo lingomba ya Yelusaleme eponaki na Misala mpo na kokokisa bamposa ya basi oyo bakufá mibali ya Gréki bazalaki badiakono. Kasi babengaka bango diakonos te mpe masengami na bango mapesami te mpe eyebani te soki bango nyonso nsambo bakokisaki bizaleli ya bizaleli oyo ezali na 1 Timote.

Mingi lelo oyo batalelaka mosala ya bankulutu lokola mibali likoló na makambo ya molimo nzokande badiakono bazali mibali likoló na makambo ya mosuni. Yango emonani lokola bososoli ya mabe, mpamba te na kosaláká bongo, mosala ya binama mosusu nyonso ya Nzoto, ezala mobali to mwasi, epekisami mpenza. Kutu, soki bankulutu basali misala ya molimo mpe badiakono basali misala ya nzoto, mosala etikali te mpo na basali oyo bazali diakono te. Kasi yango ekoki kozala bongo te mpo na Petelo oyo akomaki na boombo ya Bopanzani elobi na 1 Petelo 4:10 “Lokola moto na moto azwi likabo, bósalela yango mpo na kosalelana, lokola bakapita malamumu ya ngolu ya Nzambe ndenge na ndenge.” Liloba “mokomoko” esangisi mibali to basi oyo bazali na makoki ya sipesiale to oyo bazangi. Soki “mokomoko” esangisi basi te boye Paulo azalaki na libunga na kolobaka na Baloma 16:1 ete Febe azalaki diakonon, mosali.

Likanisi ya ntango oyo ete badiakono bazali kobatela bamposa ya mosuni ya lisangá, lokola kobatela ndako mpe mabele, euti te na momeseno ya Kondimana ya Sika mpamba te ezali na mokanda moko te na Kondimana ya Sika oyo elobeli liyangani moko te ya baklisto oyo bazali na biloko ya mosuni to babatelaka. Bamposa ya lingomba na eleko ya minyoko ezalaki bamposa ya bato te biloko to biloko. Yango ezali solo lelo lokola lingomba ezali bato te biloko.

Mibali oyo balobeli na nkombo

“Barnabasi (elingi koloba mwana ya kolendisá), Molevi, moto ya Sipre, atekaki elanga oyo ezalaki ya ye mpe amemaki mbongo yango mpe atyaki yango na makolo ya bantoma.” (Misala 4:36-37)

“Bongo, Barnabasi akendaki na Tarse mpo na koluka Saulo, mpe ntango amonaki ye, amemaki ye na Antiokia, na boumeli ya mbula mobimba bakutanaki na lingomba mpe bateyaki bato ebele mpenza.” (Misala 11:25-26)

“Na kati ya eklezia na Antiokia ezalaki na basakoli mpe balakisi, Barnabasi, Simeona oyo abengamaki Niger, Lusi ya Sirène, Manaene mosangani ya lopango ya Erode mokonzi, mpe Saulo. Na nsima, nsima ya kokila bilei mpe kobondela, batyaki maboko na bango likoló na bango mpe batindaki bango.” (Misala 13:1-3)

“Mwa ntango mosusu na nsima Paul(Saulo) alobaki na Barnabasi ete, ‘Tózonga kotala bandeko na bingumba nyonso epai tosakolaki liloba ya Nkolo mpe totala ndenge bazali kosala.’ Barnabasi alingaki komema Yoane, oyo babengaka mpe Marko, elongo na bango, kasi Paulo amonaki malamumu te komema ye, mpamba te asundolaki bango na Pamfilia mpe akobaki elongo na bango na mosala te. Bazalaki na boyokani te makasi mpenza na boye ete bakabwanaki. Barnabasi akangaki Marko mpe akendaki na masuwa mpo na kokende na Sipre.” (Misala 15:36-40)

“Moninga na ngai ya boloko Aristarke atindeli bino mbote, ndenge moko mpe Marko, ndeko ya Barnabasi.” (Kol 4:10) .

“Epafala, moninga na ngai ya boloko kati na Klisto Yesu, atindeli bino mbote, mpe Marko, Aristarke, Demas mpe Luka, baninga na ngai ya mosala.” (Filemona 23-24)

“Salá nyonso mpo na koya epai na ngai nokinoki, mpo Demas, mpo alingaki mokili oyo, asundoli ngai mpe akei na Tesaloniki. Crescens akei na Galatia, mpe Tito na Dalamatie. Kaka Luka nde azali elongo na ngai. Bozwa Marko mpe bomema ye elongo na bino, mpamba te azali kosalisa ngai na mosala na ngai ya kosakola.” (2 Tim 4:9-12)

“Tokómaki na Derbe mpe na nsima na Listra, epai moyekoli moko na nkombo Timote azalaki kofanda, oyo mama na ye azalaki Moyuda mpe mondimi, kasi tata na ye azalaki Mogreke.” (Misala 16:1-3)

“Ntango Silasi ná Timote bautaki na Masedonia, Paulo amipesaki kaka na mosala ya kosakola, mpe atitolaki Bayuda ete Yesu azali Klisto.” (Misala 18:5)

“Atindaki basalisi na ye mibale, Timoté ná Erastute, na Masedonia, wana afandaki mwa moke na etúká ya Azia.” (Misala 19:22)

"Yango wana, nasengi bino bómekola ngai. Mpo na ntina oyo, nazali kotinda epai na bino Timoté, mwana na ngai oyo nalingaka, oyo azali sembo na Nkolo. Akokundwela bino lolenge na ngai ya bomoi kati na Klisto Yesu, oyo eyokani na oyo nateyaka bisika nyonso na lingomba nyonso" (1 Kol 4:16-17)

"Nazali kolikya epai na Nkolo Yesu ete natinda Timote epai na yo nokinoki, ete ngai mpe nasepela ntango nakozwa nsango na ntina na yo. Nazali na moto mosusu te lokola ye, oyo amibanzabanzaka mpenza mpo na bolamu na yo. Mpo moto na moto azali kotala matomba na ye moko, kasi ya Yesu Klisto te. Kasi oyebi ete Timoté amimonisaki, mpamba te lokola mwana na tata na ye asali elongo na ngai na mosala ya nsango malamumu."(Flp 2:19-22)

"Kasi Nzambe, oyo abondisaka bato oyo bazali na mawa, abondisaki biso na koya ya Tito, mpe bobele na koya na ye te, kasi lisusu na libondisi oyo opesaki ye.(2 Kol 7:6-7)

"Mpo na Tito, azali moninga na ngai mpe moninga na ngai ya mosala kati na bino, mpo na bandeko na biso, bazali bamonisi ya mangomba mpe lokumu mpo na Klisto."(2 Kol 8:23)

"Na mikolo wana ntango motángo ya bayekoli ezalaki se kobakisama, Bayuda ya Greki kati na bango bazalaki komilelalela mpo na Bayuda ya Liebele mpo ete basi na bango bakufelá mibali bazalaki kotalelama te na kokabola bilei mokolo na mokolo. Bongo, Zomi na Mibale basangisaki bayekoli nyonso esika moko mpe balobaki ete: 'Ekozala malamumu te ete tóbosana mosala ya liloba ya Nzambe mpo tózela na bamesa. Bandeko, bozona mibali nsambo kati na bino oyo bayebani ete batondi na Molimo mpe na mayele Tokopesa bango mokumba oyo mpe tokotya likebi na biso na losambo mpe na mosala ya liloba.' Likanisi oyo esepelisaki etuluku mobimba Baponaki Stefano, moto oyo atondi na kondima mpe na Molimo Mosantu, lisusu, Filipe, Prokore, Nikanore, Timona, Parmenase, mpe Nikolas oyo bautaki na Antiokia.(Misala 6:1-6)

"Sikoyo Stefano, moto oyo atondi na ngolu mpe nguya ya Nzambe, asalaki makamwisi minene mpe bilembo ya makamwisi kati na bato. Nzokande, botemeli ebimaki, epai ya bato ya Sinagoga ya Bato oyo bazwaki bonsomi (lokola yango bazalaki kobenga yango)-Bayuda ya Sirène mpe ya Alexandria bakisa mpe bitúká ya Silikia mpe ya Azia. Bato yango babandaki koswana na Stefano, kasi bakokaki te kotemela mayele na ye to Molimo na ye na nani ye alobaki."(Misala 6:8-10)

"Kasi Saulo abandaki kobebisa lingomba. Atambolaki ndako na ndako, abendaki mibali mpe basi mpe akotisaki bango na boloko, baoyo bapalanganaki basakolaki liloba na bisika nyonso oyo bazalaki kokende. Filipe akitaki na engumba moko na Samaria mpe asakolaki Klisto kuna."(Misala 8:3-6)

"Na Damasi, moyekoli moko azalaki na nkombo Anania." ... "Anania akendaki na ndako mpe akoti na yango. Kotiaka maboko na ye likolo ya Saulo, alobaki, 'Ndeko Saulo, Nkolo-Yesu, oyo abimelaki yo na nzela ntango ozalaki koya awa — atindi ngai mpo ete omona lisusu mpe otonda na Molimo Mosantu.' Na mbala moko, eloko lokola bikateli ekweaki na miso ya Saulo, mpe akokaki komona lisusu Atelemaki mpe azwaki batisimo, mpe nsima ya kolya mwa bilei, azongelaki makasi na ye."(Misala 9:10...17-19)

"Na ntango wana basakoli mosusu bakitaki longwa na Yelusaleme kino na Antiokia, moko na bango, nkombo na ye Agabo, atelemaki mpe na nzela ya Molimo asakolaki ete nzala makasi ekopanzana na mokili mobimba ya Loma."(Misala 11:27-28)

"Filipe mosakoli ya nsango malamumu, moko kati na Basambo. Azalaki na bana basi minei oyo babalaki te, oyo basakolaki. Nsima ya kozala kuna mikolo mingi, mosakoli moko na nkombo Agabo akitaki uta na Yudea. Koyei epai na biso, akangaki mokaba ya Paulo, akangaki maboko mpe makolo na ye moko na yango mpe alobaki ete: 'Molimo Mosantu alobi: 'Na lolenge oyo Bayuda ya Yelusaleme bakokanga nkolo mokaba oyo mpe bakolinga kopesa ye na maboko ya bapakano.'"(Misala 21:8-11)

"Bango(Paulo ná Barnabasi) bayokanaki mpenza te na boye ete bakabwanaki. Barnabasi akamati Marko mpe akendaki na masuwa mpo na kokende na Sipre, kasi Paulo aponaki Silas mpe akendaki, bandeko bakumisamaki mpo na ngolu ya Nkolo. Alekisasi na Siri mpe na Silikia, azalaki kolendisa mangomba." (Misala 15:39-41)

"Epai ya Filemona moninga na biso ya bolingo mpe moninga ya mosala, na Aphia ndeko na biso ya mwasi, na Arkipo moninga na biso soda mpe na lingomba oyo esanganaka na ndako na yo: Ngolu na yo mpe kimia uta na Nzambe Tata na biso mpe Nkolo Yesu Klisto. ... Nayoki na ntina ya bondimi na yo na Nkolo Yesu mpe bolingo na yo mpo na basantu banso."(Filemona 1-3, 5)

"Nazali kosenga bino(Filemon) mpo na mwana na ngai Onesime, oyo akómaki mwana na ngai ntango nakangamaki na minyolob. Liboso azalaki na ntina te mpo na yo, kasi sikoyo akómi na ntina mpo na yo mpe mpo na ngai." (Filemona 10-11)

"Moininga na ngai ya boloko Aristarke atindeli bino mbote, ndenge moko mpe Marko, ndeko ya Barnabasi."(Kol 4:10) .

"Epafala, oyo azali moko na bino mpe mosaleli ya Klisto Yesu, atindi mbote, azali ntango nyonso kobunda na mabondeli mpo na bino, ete bótelema ngwi kati na mokano nyonso ya Nzambe, mokomeli mpe na elikya mobimba."(Kol 4:12-14) Ezali bongo.

Mituna

1. Lokola baklisto nyonso bazali banganga-nzambe mosala na bango ezali ya kosalela Nzambe.
Solo ___ Lokuta ___ .
2. Baklisto oyo bazwaka makabo mpo na kosalela
 - a. ___ Basakoli
 - b. ___ Bamisionele
 - c. ___ Bankulutu/Babateli ya mpate
 - d. ___ Mibali
 - e. ___ Basi
 - f. ___ Nyonso oyo tolobeli awa na likoló
3. Basaleli oyo bamoni bizaleli ya bizaleli bamonani ete bazali kosalisa babateli ya mpate mpo na kosala mosala na bango ya kolendisa mpe kopesa toli.
Solo ___ Lokuta ___ .

Mokapo 5

Basali ya basi (Diakonos) .

"Mpo mingi kati na bino oyo bazwaki batisimo kati na Klisto, balati Klisto: Moyuda azali te, Mogreke, moombo te, bonsomi te, mobali to mwasi azali te, mpamba te bino nyonso bozali moko kati na Klisto Yesu"(Bagalatia 3:26-28). Nzambe aponaka bilongi te. (Misala 10:34) Bango nyonso bazali banganga-nzambe mpo na kosalela Nzambe. (Emoniseli 5:10)

Liloba ya Greke diakonos ezali na boyokani te na mobali to mwasi, ezala mobali to mwasi. Liloba ya Latin mpo na diakonos ezali ministre, nzokande liloba ya Lingelesi ezali mosaleli. Diakonos to ba variantes na yango ezwami mbala 28 na Kondimana ya Sika, moko na yango ezali kolobela Phebe, mosali ya mwasi (diákonon) mpe mbala mibale lokola diakono na Bafilipi 1:1, 1 Timote 3:8-13 mpe Rom 16:1.

"Sikoyo bozali nzoto ya Klisto mpe moto na moto bozali bandimi na yango.Mpe Nzambe atye na kati ya lingomba liboso bantoma, basakoli ya mibale, balakisi ya misato, na nsima makamwisi, na nsima makabo ya kobikisa, ya kosalisa, ya kotambwisa, mpe ya minoko ndenge na ndenge." (1 Kol 12:27-29)

Nzambe na nzela ya Paulo alakisaki bizaleli ya bizaleli mpo na mosala ya mobateli ya mpate. Kolanda bizaleli to makoki ya mibali wana Paulo alobeli bizaleli ya bizaleli, makoki ya basaleli oyo emonani ete basalisaka na mosala oyo ya ntina ya bakengeli, bakengeli, bakengeli, bakengeli. Misala ya ba membres misusu ya Nzoto ezali kaka na ntina, esengeli, essentiel mpe indispensable ezala oyo esalemi na mobali to mwasi.

Basi oyo Bayebani na Nkombo

Na Kondimana ya Sika basi mingi bayebani na nkombo nzokande maloba ya kosangisa lokola, banso, moko na moko, moto nyonso, esangisi mibali mpe basi. Na kotalaka misala ya diakonos ya Nzambe esengeli moto azala na makoki ya koyeba soki ezali na misala moko oyo basi baklisto basengeli kosala to bapekisami kosala.

“Kasi mobali moko na nkombo Anania, elongo na mwasi na ye Safira, batekaki eteni ya biloko, mpe na boyebi ya mwasi na ye abombaki mpo na ye moko mwa ndambo ya mosolo ... penepene na ngonga misato mwasi na ye akoti, ayebaki te nini esalemaki. Mpe Petelo alobaki na ye ete, ‘Yebisa ngai soki otekaki mabele na motuya monene boye.’ Mpe alobaki, ‘Ee, mpo na mingi mpenza.’ Kasi Petelo alobaki na ye ete: “Ndenge nini boyokani mpo na komeka Molimo ya Nkolo?” (Misala 5:1-2; 7-9)

Likanisi: Safira ná Anania bakosaki Molimo Mosantu, lisumu oyo basalaki na nko.

“Na Yope, moyekoli moko na nkombo Tabita, oyo, soki ebongolami, elimboli Dorkasi, atondaki na misala malamumu mpe na misala ya bolingo.” (Misala 9:36)

Komantere: Tabita, Dorkasi, asalisaki babola na kosalaka misala ya malamumu mpe ya bolingo malamumu. Mosala oyo esalemaka na libándá ya liyangani.

“Ye (Petelo) akendaki na ndako ya Maria, mama ya Yoane oyo nkombo na ye mosusu ezalaki Marko, epai bato mingi bayanganaki mpe bazalaki kobondela.” (Misala 12:12)

Komantere: Maria azalaki kosalela ndako na ye mpo basantu báyangana. Na likambo oyo liyangani yango ezalaki mpo na kobondela mpo na libateli ya baklisto nyonso kasi mingimingi mpo na Petelo, lokola mwa ntango moke liboso Erode akataki Yakobo motó.

“Mpe nsima na ye (Lydia) kobatisama alendisaki biso koloba ete ‘Soki bosambisi ngai ete nazali sembo epai ya Nkolo, yaka na ndako na ngai mpe vanda.’ Mpe alongaki biso.” (Misala 16:15)

Komantere: Lidia asalelaki biloko na ye mpo na kokokisa bamposa ya Paulo mpe ya bato oyo bazalaki kokende elongo na ye.

“Mpe bamosusu kati na bango bandimisamaki mpe basanganaki na Paulo ná Silasi, lokola mpe ebele ya Bagreke oyo bamipesaki na losambo mpe mwa basi moke te ya bakambi.” ... “Sikoyo Bayuda oyo (mibali mpe basi) bazalaki na lokumu koleka baoyo bazalaki na Tesaloniki; bayambaki liloba na mposa makasi, kotalaka Makomami mokolo na mokolo mpo na komona soki makambo maye mazali bongo. Bongo mingi kati na bango bandimaki, na mwa basi ya Bagreke ya lokumu lokola mibali.” ... “Kasi mibali mosusu basanganaki na ye mpe bandimaki, kati na bango mpe ezalaki na Dionise Moareopage mpe mwasi moko na nkombo Damarisi mpe basusu elongo na bango.” (Misala 17:4, 11-12, 34)

Komantere: Damaris andimaki. Mbala mosusu azalaki mwasi moko ya lokumu ya Atene lokola azalaki na Areopage ntango Paulo azalaki koloba.

“Nsima na yango Paulo alongwaki na Athènes mpe akendaki na Korinti. Mpe akutaki Moyuda moko na nkombo Aquila, moto ya Ponto, autaki kala mingi te na Italie elongo na mwasi na ye Priscilla.. ... Sikawa Moyuda moko na nkombo Apollos, moto ya Alexandria, ayaki na Efese. alobaki mpe ateyaki na bosikisiki makambo matali Yesu (lokola ekomami na Kondimana ya Kala), atako ayebaki kaka batisimo ya Yoane Abandaki koloba na mpiko na sinagoga, kasi ntango Prisila mpe Akila bayokaki ye, bakamataki ye mpe balimbolaki ye nzela ya Nzambe na bosikisiki koleka.” (Misala 18:1-2; 24-26)

Komantere:“Bango,” Akila ná mwasi na ye Pilisila, bateyaki Apolosi kaka Akila te.

“Na mokolo oyo elandaki tolongwaki mpe tokómaki na Kaisaria, mpe tokótaki na ndako ya Filipe mosakoli ya nsango malamau, oyo azalaki moko na bato nsambo, mpe tofandaki epai na ye.” (Misala 21:8-9)

Likanisi: Bana basi ya Filipo basakolaki. Na 1 Bakolinti 14:21 toyekoli ete bisakweli ezali mpo na bandimi. Ezali na likambo moko te oyo emonisi ete basakolaki kaka epai ya basi to kaka ntango bayanganaki te.

“Napesi yo longonya na ndeko na biso ya mwasi Phebe, mosaleli na lingomba ya Kenkreyá.” (Baloma 16:1)

Likanisi: Babiblia mosusu ebongoli diákonon lokola diakono. Kasi moto nyonso, mobali to mwasi, kati na Klisto azali mosali, diakono, na Nzoto ya Klisto lokola mpe banganga-nzambe mpo na kosalela Nzambe. Biblia ezali koloba nyée mpo na lolenge ya mosala oyo Phebe asalaki. Nyonso toyebi ezali ete asalelaki. Toyebi lisusu ete akokisaki te masengami ya kokesana mpo na mosala ya basali kozala na mwasi oyo abongolami lokola badiakono na 1 Timote 3:12.

“Bópesa mbote na Prisila ná Akila, baninga na ngai ya mosala kati na Klisto Yesu, oyo batyaki nkingo na bango na likama mpo na bomoi na ngai, oyo kaka ngai napesaka matóndi te, kasi mangomba nyonso ya bapakano ezali mpe kopesa matóndi. Bópesa mbote na lingomba na ndako na bango. Bópesa mbote na molingami na ngai Epaenete, oyo azalaki moto ya liboso oyo abongwanaki na Klisto na Azia. Bopesa mbote na Maria, oyo asalaki mosala makasi mpo na bino. Bopesa mbote na Andronique mpe Junia, bandeko na ngai mpe baninga na ngai bakangami.” (Baloma 16:3-7)

Likanisi: Toyebi te mosala nini Maria asalaki. Kasi, toyebi ete azalaki paresseux te lokola azalaki kosala mosala makasi.

“Mangomba ya Azia ezali kotindela bino mbote, Akila ná Pilisika (Priscilla), elongo na lingomba na ndako na bango, batindeli bino mbote ya motema na kati ya Nkolo.” (1 Bakolinti 16:19)

Likanisi: Ndako ya Pilisila ná Akila ezalaki polele mpo baklisto báyangana.

“Nabondeli Ewodia mpe nazali kobondela Sintike ayokana kati na Nkolo.Ee, nasengi yo mpe, moninga ya solo, salisa basi oyo, oyo basalaki mosala elongo na ngai na nsango malamau elongo na Clément.” (Bafilipi 4:2-3)

Likanisi: Emonani ete basi yango bautaki na Filipi. Basalisaki Paulo na koteya Nsango Malamau. Basalaki mingi koleka kaka kozala wana mpo na kolongola eloko nyonso oyo ezalaki komonana lokola likambo oyo ebongi te. Bateyaki nsango malamau ntango bazalaki kosala mosala elongo na Paulo mpe Clément.

“Nazali kokundola kondima na yo ya sembo, kondima oyo efandaki liboso na nkóko na yo ya mwasi Loise mpe mama na yo Eunise mpe sikawa, nandimi mpenza, efandi mpe kati na yo.” (2 Timote 1:5)

Komantere:Bapesaki kondima na bango epai ya libota na bango.

“Epai ya Filemona moninga na biso ya mosala ya bolingo mpe Afia ndeko na biso ya mwasi mpe Arkipo moninga na biso soda, mpe lingomba na ndako na yo.” (Filemona 1-2) .

Komantere:“Afia” mwasi moklisto oyo Paulo ná Filemona bayebaki.

Basi na Maloba oyo esangisi bato banso - Nyonso, Moko na moko mpe Moto nyonso

“Bongo baoyo bazwaki liloba na ye bazwaki batisimo, mpe milimo soko nkóto misato ebakisami mokolo wana.” (Misala 2:41)

Komantere:“Baoyo bazwaki Liloba na Ye” ezali na mibali mpe basi.

“Bayekoli bazwaki ekateli, moto na moto na kotalela makoki na ye, kotindela bandeko oyo bafandi na Yudea lialisi.” (Misala 11:29)

Komantere:“Moto nyonso” esangisi basi, yango wana basi basalisaki mpo na koyeba.

“Bongo bantoma mpe bankulutu, elongo na lisangá mobimba, emonanaki malamumu mpo na kopona mibali kati na bango mpe kotinda bango na Antiokia elongo na Paulo ná Barnabasi.” (Misala 15:22)

Komantere:“Eklezia mobimba” esangisi basi. Yango wana, basi basanganaki na kopona.

“Bongo, ntango batindaki bango, bakitaki na Antiokia, mpe basangisaki lisangá esika moko, bapesaki mokanda yango, mpe ntango batángaki yango, basepelaki mpo na kolendisama na yango.”(Misala 15:30-31)

Komantere:“Lisangá” ezalaki na basi oyo bayokaki mpe basepelaki.

“Na nsima, apesaki mokonzi ya basoda mitindo ete bábomba ye na boloko kasi azala na bonsomi mosusu, mpe apekisa moko te kati na baninga na ye asala bamposa na ye.”(Misala 24:23)

Komantere:“Baninga” ezalaki na mibali mpe basi oyo bazalaki kokokisa bamposa ya Paulo.

“Ekozala na bolzi mpe mpasi mpo na moto nyonso oyo asalaka mabe, Moyuda liboso mpe lisusu Mogreke, kasi nkembo mpe lokumu mpe kimya ekozala mpo na moto nyonso oyo asalaka malamumu, liboso Moyuda mpe lisusu Mogreke. Mpo Nzambe amonisaka koponapona te.”(Baloma 2:9-11)

Komantere:“Moto nyonso” azali kosala bokeseni te kati na mibali mpe basi oyo basalaka malamumu to mabe.

“Mpo kati na Klisto Yesu, bino nyonso bozali bana ya Nzambe, na nzela ya kondima. Mpo mingi kati na bino baoyo babatisamaki kati na Klisto, balati Klisto. Moyuda azali te, Mogreke te, moombo azali te mpe bonsomi te, mobali mpe mwasi azali te, mpo bino nyonso bozali moko kati na Klisto Yesu.”(Bagalatia 3:26-29)

Komantere:Mwana mobali azalaki na lotomo ya kozwa libula ya tata na mibeko. Kasi “Lokola mingi kati na bino” oyo bazwaki batisimo ezalaki mpe na basi. Na nsima basi kati na Klisto bazwaki lotomo ya kozwa libula Paulo na nsima alobeli ete baoyo bazali kati na Klisto bazali moko. Moto moko te kati na Klisto azali moklisto ya kelasi ya mibale mpo na banso bazali basali mpe banganga-nzambe mpo na kosalela Nzambe. (1 Petelo 2:16 mpe Emoniseli 1:6)

“Ye oyo azali na Babilone, oyo aponami ndenge moko, azali kotindela bino mbote.” (1 Petelo 5:13)

Komantere:“Ye” akoki kozala mwasi ya moklisto to liyangani ya bakristu – boyebi te.

“Nkulutu epai ya mwasi oyo aponami mpe bana na ye, oyo nalingaka na solo, mpe kaka ngai te, kasi mpe baoyo nyonso bayebi solo.” (2 Yoane 1:1)

Komantere:“Mama oyo aponami” akoki kozala mwasi ya moklisto to liyangani ya bakristu – boyebi te.

Maloba nionso, moko na moko pe nionso esangisi basi. Yango wana, Basi basengeli kosangana mpo Nzoto ya Klisto esalaka lokola nzoto oyo esangani soki te eteni ya nzoto etalelami lokola kobenda nzoto to ekufi.

Mosala mpe Ezaleli ya Basi

“Bongo, ezala yo(mobali to mwasi) lia to mela, to nini osali, sala nionso pona nkembo ya Nzambe. Kopesa Bayuda to Bagreke to lingomba ya Nzambe mbeba te, kaka ndenge nalukaka kosepelisa moto nyonso na makambo nyonso oyo nazali kosala, na koluka bolamu na ngai moko te, kasi ya bato mingi, mpo bábika. Bómekola ngai, lokola ngai nazali komekola Klisto. Sikoyo napesi bino longonya mpo bozali komikundola ngai na makambo nyonso mpe kobatela bonkoko ata ndenge napesaki bino yango. Kasi nalingi boyeba ete motó ya moto na moto azali Klisto; mpe motó ya mwasi ezali mobali mpe motó ya Klisto ezali Nzambe. Moto nyonso oyo azali kosambela to kosakola, azipami motó, azali kotyola motó na ye (Klisto). Kasi mwasi nyonso oyo azali kosambela to kosakola (epekisami te) na motó na ye ezipami, azali kotyola motó na ye; mpo ezali eloko moko mpe ndenge moko lokola nde bakati ye nsuki. Mpo sokimwasi azali kozipa elamba tetiká mpe kokata ye nsuki: kasi soki ezali likambo ya nsuni mpo na mwasi kokata ye nsuki to kokata nsuki, tiká azala na elamba.”(1 Bakolinti 10:31– 11:6)

Komantere:

- koluka ntango nyonso bolamu ya moto mosusu – 10:24
- nyonso oyo okosala, kumisa Nzambe – 10:31
- mibali na basi, bozokisa motó na bino te – 11:4
- kotalela te mobola ya mosolo moklisto lokola moto ya nse – 11:21
- kotalela likabo na yo ya molimo lokola ya motuya mingi te – 12:
- bolingo ezali na ntina mingi – eumelaka libela. – 12:31-13:13
- kolendisana, kopesana limemya, kokumisana mpe mingimingi baoyo kozala na mokumba ya bolamu na yo, koboya mobulungano – 14.

Komantere: “Kopesa Bayuda to Bagreke nkanda te” elakisi kozala te ntina ya ndeko mobali to ndeko mwasi moklisto abungisa kondima na kozangaka kotala mimeseno mpe bonkoko na bango.

Komantere: “Momeseno” euti na liloba ya Greke paradóseis oyo elimboli ntina ya liteya. (Ya Thayer)

Likanisi: “Kosakola” uta na liloba ya Greke profeteuoo oyo elimboli kosakola makambo oyo ekosalema na mikolo mizali koya oyo etali bokonzi ya Nzambe to kobimisa, kosakola, likambo oyo ekoki koyebana bobele na emoniseli ya bonzambe. (Ya Thayer)

Komantere: “Mobali nyonso” euti na liloba ya Greke andrós oyo elimboli mobali to mobali engebene bato oyo bakutanaki na bango.

Likanisi: “Mwasi nyonso” euti na liloba ya Greke gunaikós oyo elimboli mwasi to mwasi.

Komantere: “Kokata to kokata nsuki” - Basi oyo bakataki nsuki na bango bazalaki kolakisa etumbu ya pite, to ekobo. (Adam Clarke)

Likanisi: Paulo azali kokundwela Bakolinti ete limemya mpe lokumu ezali na ntina mingi mbala mosusu koleka momeseno ntango azali kobondela to kosakola. Momeseno ya ntango wana ezalaki ete mibali bálóngola ezipeli na bango na motó liboso ya moto oyo aleki bango mpe bámona basi te na miso ya bato kozanga kozipa motó. Na yango, kozipa motó ezalaki likambo ya boyengebene to momeseno ya limemya mpe ya lokumu? Mobali akoki koboma libala na mwasi na ye mpo na kozanga limemya motindo wana, kozipa motó na ye te. Kokweisama ya Paulo emonani lokola kotyola Nzambe na mobali oyo alongoli ezipeli na ye ya motó te mpe na mwasi oyo azali kotyola lokumu na mobali oyo azali na mokumba ya bolamu na ye (mobali, tata to ndeko mobali ya liboso) na kozipaka motó na ye na elamba te. Bango mibale babukaka bonkoko mpe momeseno ya limemya na kati ya lisanga na bango, to ntomo ya mibeko elimboli mbala mosusu kondima misala ya bapakano. Yango epekisi te ezala mibali to basi kobondela to kosakola. Kasi bonsomi mpe bonsomi ya moto kati na Klisto esengeli soko moke te kobimisa to komema na kozanga limemya mpo na basusu.

"Mwasi asengeli (na mokumba) kozala na elembo ya bokonzi (nguya) na motó na ye, mpo na baanzelu. Nzokande, na Nkolo mwasi azali na lipanda te na mobali to mobali na mwasi, mpo lokola mwasi abotami na mobali, bongo mobali abotami sikawa na mwasi. Mpe makambo nyonso euti na Nzambe. Bosambisa mpo na bino moko: ezali malamau ete mwasi abondela Nzambe na motó na ye ezipami te? Bozalisi yango moko eteyaka bino ete yango te soki mobali alati nsuki milai ezali likambo ya nsóni mpo na ye, kasi soki mwasi azali na nsuki milai, ezali nkembo na ye mpo soki moto azali na mposa ya kowelana, tozali na momeseno ya ndenge wana te, mpe mangomba” ya Nzambe.” (1 Bakolinti 11:10-16)

Komantere: Misala ya mwasi oyo azangi respect ya mobali na ye, mutu na ye, ezali malamau te.

Komantere: Na ntango liboso mpe nsima ya Klisto ntango Loma ezalaki koyangela mokili, basi mingi bazalaki kotalelama na nse ya bokonzi to nguya ya mibali. Mpo na basi oyo babalá rido oyo ezipaka nsuki na bango, 1) ezalaki komonisa ezalela na ye ya libala, 2) komikitisa na ye na ezalela ya mobali lokola motó, 3) elembo ya bopolo mpe ya bopeto mpe 4) ezalaki kobatela ye na kosenga ye mibali. Basi oyo bazangi rido bazalaki kotalelama lokola batomboki mbala mingi ndumba oyo bakati nsuki mikuse, bakati mitó to bakati. Mimeseno na mimeseno moko ekangami te lokola mibeko na mimeseno mosusu. Lelo oyo na bisika mosusu ya mokili; ndakisa, Inde, basi balataka bilembo ya ezalela ya libala na

bango. Nsima ya kosilisa libala ya Bayindo, mwasi asengeli soko moke te kotika maboko na ye mpamba. Asengeli ntango nyonso kolata ba bracelets mpo na komonisa ete abalá.

Komantere: Voile (palla na grec) ezalaki elembo ya mwasi oyo abalá, mpe na mimeseno na bango ezalaki elembo ya bokonzi ya mobali.

Komantere: Baoyo bazali kati na Klisto ‘bazali na lipanda te na’ bazali kopesa likanisi ete bazali koleka to na nse te kasi bakokani na motuya na Nzambe mpe bazali na mposa na bango na bokonzi na Ye. Kokokana na Klisto ebongoli te malako ya Nzambe ete mobali azali na mokumba ya bomoko ya libota mpe ete mwasi na bozalisi azalaki mosungi mpe moninga na ye, mosaleli na ye te. Mosala nyonso oyo asali oyo ezali kotelemela mateya ya Klisto mpe ya bantoma na Ye to kotelemela mimeseno ya mboka na boye ete bato ya mboka batalelaka misala na ye lokola oyo ezali na esika te, azali kotyola mobali na ye lokumu mpe azali kotombola likambo ya Klisto te.

Komantere:Misala ya mokolo na mokolo esengeli kolakisa limemya mpe lokumu oyo ezali kolendisa bomoko na boyokani nyonso ezala na libota, na lisanga, na esika ya mosala, na guvernema to na lingomba ezala oyo eyangani to te. Moto nyonso kati na Klisto, mobali to mwasi, azali na ezalela ya molimo ndenge moko liboso ya Nzambe.

“Bongo, bandeko ntango bozali kosangana, moto na moto azali na loyembo, 1 liteya, emoniseli, monoko, 2 to ndimbola. Tika makambo nyonso esalema mpo na kotonga (elendiseli). Soki moko (mobali to mwasi) alobaka na monoko moko, tika ete ezala kaka mibale to ata misato, mpe moko na moko na ngala na ye (na molongo), mpe tika moto moko (mobali to mwasi) alimbola. Kasi soki moto ya kolimbola azali te, tika moko na moko na bango (mobali to mwasi) afanda nyεε na kati ya lingomba (nzoto ya Klisto oyo esanganaki) mpe alobela ye moko (oyo etali mobali to mwasi te) mpe na Nzambe. Tika basakoli mibale to misato (oyo etali mobali to mwasi te) balobela, mpe tika basusu (oyo etali mobali to mwasi te) bapesa kilo 3 oyo elobami. Soki emoniseli esalemi na mosusu oyo afandi wana, tika oyo ya liboso azala kimia. Mpo bino nyonso bokoki kosakola moko na moko, mpo bato nyonso báyekola mpe bálendisa bango nyonso, mpe bilimu ya basakoli bátosa basakoli. Mpo Nzambe azali Nzambe ya mobulu te kasi ya kimya. Lokola na mangomba nyonso (masanga to mayangani) ya basantu, basi (basi na yo, mwasi na yo – KJV, NKJV, YLT) basengeli kofanda nyεε na kati ya mangomba (ekkleesiáis – mayangani). Mpo ete bapesameli nzela ya koloba te,4 kasi basengeli kotosa, lokola Mibeko elobi mpe. Soki ezali na likambo oyo bazali na mposa ya koyekola, tika batuna mibali na bango (ándras - moto nyonso ya mobali, mobali – PC Bible Study Biblesoft) na ndako. Mpo mwasi koloba na lingomba ezali nsɔni.” (1 Bakolinti 14:26-36)

Komantere: Bakristo na Korinti basanganaki esika moko lokola Nzoto ya Klisto esika bazalaki koyemba, koteya (didacheén), 5 kopesa bimoniseli mpe koloba na minoko mosusu na nzela ya babongoli. Ntina ya koyangana esika moko ezalaki ya kolendisa baklisto bátikala sembo mpe básala misala ya malamumu. Balobi, mibali to basi, oyo bazalaki na makoki te ya kososolama mpo mobongoli azalaki te, basengelaki kofanda nyεε. Mobulu mpe mobulungano oyo euti na bato nyonso na ntango moko kosambela, koloba to koyemba ekosala ete bapaya bakanisa ete “bosili na makanisi” mpe ekopekisa ete nsango ya Nzambe eyokama. Kotika moto nyonso aloba to ayemba na kolandana, alandaka moko na mosusu, ezali komemya Nzambe mpe moninga na yo.

Likanisi: “Basakoli mibale to misato balobaka” – mosakoli azali mobali to mwasi oyo Nzambe alobaka na nzela na ye. (Euti na Lexicon ya Greke ya Thayer)

Likanisi: Ntango azali naino na likambo ya kobatela molongo, Paulo apesi malako na basi ya Korinti ete báfanda nyεε mpe bákata mobali na bango (ya idíous – ya moto ye moko) te kasi bázela mpe bátuna ye ntango okokóma na ndako. Malako ya Paulo ekotalelame te mpo na basi baklisto oyo mibali na bango bazalaki bapakano, bakufi to basundolaki bango. Fungola ezali ya komemya mobali na bango oyo azalaki koteya mpe komemya basusu – mibali, basi to bapaya. Na yango, mbala mosusu “mobeko” ezali kolobela mibeko to bonkoko ya sinagoga.

Komantere:Ntango basangani elongo baklisto banso basengeli kosangana na molongo mobimba wana bazali komemya basusu, bango nyonso te balobaka na ntango moko kosala mobulungano mpe mobulu. Basi basengeli te kotuna to kotelemela maloba ya mobali oyo azali na mokumba ya bolamu na bango, ezala mibali na bango, tata to ndeko na bango to kolakisa ezaleli ya kozanga limemya mingimingi epai ya mobali nyonso.

“Bólata bongo, lokola baponami ya Nzambe, basantu mpe balingami, mitema ya mawa, boboto, komikitisa, bopɔlɔ, mpe motema molai, ... Tika liloba ya Klisto efanda kati na bino na bomengo, koteya mpe kokesana na mayele nyonso, koyemba nzembo mpe banzembo mpe banzembo ya molimo, na botondi na mitema na bino epai ya Nzambe.” (Bakolose 3:12, 16)

Likanisi: “Baponami” esangisi basi mpe mibali. Bango mibale basengeli koteya mpe kopesa toli na mayele, boyebi. Malako ezali nyɛɛ mpo na koyeba soki yango esengeli kosalema na bato te to na lisangá. Mokanda elobi ete mateya mpe toli esalemi na nzembo na motema epai ya Nzambe. Kasi koteyana mpe kopesana toli esengaka moto aloba na motema na bango ezala liloba oyo ekomami to oyo elobami.

1. Ezali na ntina mingi *Psalmón Strong* ya NT#:1568 mpe na 1568; Vine's Expository Dictionary - libosoliboso elakisami "kobeta to koningana na misapi (na bansinga ya miziki)"; na nsima, "loyembo ya bule, eyembami na accompagnement ya miziki, nzembo. Mituya mpe Concordance ya Strong - eteni ya miziki oyo esalemi; elingi koloba, ode ya bule (esanganaka na mongongo, nzenze to esaleli mosusu; "nzembo"); na lisanga, buku ya Nzembo. Lexicon ya Thayer - oyo ezali kobenda likebi, oyo ezali kobetabeta.
2. Ezali na ntina mingi *Gloossa, gloóssee, Strong's NT#:1100* - 1. monoko, eteni ya nzoto, enama ya koloba: Marko 7:33,35. 2. monoko moko; elingi koloba, monɔkɔ oyo bato moko boye basalelaka na bokeseni na oyo ya bikólo mosusu (Lexicon ya Thayer); i.
3. Ezali na ntina mingi *NT#:1252* ya *Diakrinétoosan Strong* – Lexicon grec ya Thayer - kosala bokeseni, kokesenisa, kokesenisa.
4. Ezali na ntina mingi *Jaleoo NT#:2980* - Thayer's Greek Lexicon - kosalela maloba mpo na kosakola makanisi ya moto mpe kobimisa makanisi na ye;
5. Ezali na ntina mingi *Didaskalos (didacheén)* - NT# ya Strong:1321, - ebimi mbala 97 - 83 oyo etali mateya ya Yesu, ya Molimo Mosantu to ya Bantoma, mbala 5 na Bafalisai, mbala 1 moko na moko na Yoane Mobatisi, basi [1 Timote 2], Yezabele na Balaam pe mbala 3 mosusu. NT#: 1320 ya *Didáskein Strong*, ezwami mbala 59 – 46 lokola nkolo na Baevanzile, mbala moko lokola monganga na Luka, mbala 1 na mikanda lokola molakisi mpe mbala moko lokola nkolo na Yakobo.

Makanisi Ya Mwa Ba Commentaires:

Albert Barnes Maloba ya ntina

“Basengelaki te koteya bato, mpe te kokata bato oyo bazalaki koloba’ Rosenmuller. Ekoki kozala ete, lokola lokola bapemamaki, basi yango bazwaki ebonga ya balakisi ya Leta.”

Commentaire: Basimbaki méthode ya enseignement didactique ya kosala ba discours / sérmonisation.

Adam Clarke Lisoló ya bato

“Ezalaki na ‘mobeko ya Bayuda (talá maloba “lokola mobeko elobi mpe”); basi bazalaki na ndingisa te ya koteya na mayangani, to ata kotuna mituna. Balabi bazalaki koteya ete ‘mwasi asengeli koyeba eloko mosusu te bobele kosalela distaff na ye (esaleli oyo basalelaka mpo na kofinafina biloko).’ Mpe maloba ya Rabi Eliezer, lokola epesamaki, Bammidbar Rabba, sec.

Roy C Deaver, oyo azali na likambo yango

“Likita oyo ezali na 1 Bakolinti 14:26-40 ezalaki mpo na kosala ngalasisi mpe kozwa matomba ya makabo ya elimo. Basakoli bazalaki kosalela likabo na bango ya esakweli. Bapesaki malako na basi ya basakoli ete ‘bafanda nyɛɛ na kati ya mangomba.’ Bazalaki na ndingisa te ya koloba [kobuka kimia na bango]. Euti na *Kobunda mpo na Kondima* Ⲛⲓⲧⲟⲩⲃⲉ/1995, lok. 2, 2; Guy N. Woods, Mituna mpe biyano FORUM OPEN Freed Hardeman College Henderson, TN: 1976), nk.

Guy N. Woods, oyo azali

“Banani basengelaki kofanda nyɛɛ na mokapo oyo bazalaki koyekola (1 Bakolinti 14:34, 35)? Bazalaki basi ya basakoli oyo totalelamaki na paragrafe oyo eleki (maloba na ye na baverɛ oyo eleki). proponder motuna elingi koloba, kino bakokaki kotuna mibali na bango na ndako. Euti na *Kobunda mpo na kondima, Ⲛⲓⲧⲟⲩⲃⲉ /1995*, lok. 10; uta na Roy C Deaver, Mosala ya basi (Wellington, Texas: Makoki ya bokeli, Date te), pp.13-15.

Basusu

"Na mokili na mikolo ya ebandeli ya République (Romain) basi bazalaki ata na ndingisa te ya kopesa makanisi, kasi na ebandeli ya Bokonzi mibali mingi bazalaki koluka mpe kutu kolanda toli ya basi na bango. Ezalaki malamumu kosala bongo, soki toli yango epesamaki na bango moko. Mibali ya Atene bazalaki kotalela basi malamumu mingi te koleka biloko." Nguya epema na oyo eleki makasi.

Mituna

1. Phebe azalaki diaconos, mosali.
Solo ___ Lokuta ___ .
2. Engebene 1 Bakolinti 14, baklisto bayanganaki esika moko mpo na ntina ya
 - a. ___ Kotambwisa molulu ya losambo
 - b. ___ Kolendisana mpe kopesana toli

Mokapo 6

Basali (en général) .

Balakisi

"Mpo atako na ntango oyo yo (mobali to mwasi) esengeli kozala balakisi, bozali na mposa ya moto oyo ateya bino lisusu mitinda ya moboko ya maloba ya Nzambe. Ozali na mposa ya miliki, kasi bilei ya makasi te, mpo moto nyonso oyo azali kobikela na miliki ayebi liloba ya boyengebene te, mpamba te azali mwana moke. Kasi bilei ya makasi ezali mpo na bato oyo bakomeli, mpo na baoyo bazali na nguya na bango ya bososoli eteyami na momeseno ya ntango nyonso mpo na kokesenisa malamumu mpe mabe." (Baebele 5:12-14)

Moto ya likambo oyo bato mingi basalelaka na Kondimana ya Sika mobimba ezali ya kosakola Nsango Malamumu epai ya bato oyo babungi. Basakoli ya nsango malamumu ya ekeke ya liboso basalaki mosala ya koteya nsango malamumu epai ya bato oyo babungi engebene Misala 8:4. Baklisto, mobali na mwasi, oyo bapalanganaki uta na Yelusaleme basakolaki Liloba bisika nyonso oyo bazalaki kokende.

Bato yango (baoyo balobelami na verse 4) bakendaki liboso mpe bazalaki kozela biso na Troas, kasi tolongwaki na masuwa longwa na Filipi nsima ya mikolo ya Mampa oyo ezangi levire, mpe na mikolo mitano tokomaki epai na bango na Troase, epai tofandaki mikolo nsambo. Na mokolo ya liboso ya poso, ntango toyanganaki esika moko mpo na kobuka mampa, Paulo asololaki na bango, na mokano ya kolongwa mokolo oyo elandaki, mpe aumelaki elobeli na ye tii na midi ya butu. (Misala 20:5-8)

Komantere:Liloba ya Greke dialegomai oyo ebongolami "asololaki" (ebongolami mabe lokola esakolamaki na KJV) elimboli, kosolola, koloba, koswana to kolobela. Na yango, Paulo asakolaki lisukulu ya "estrade" te kasi alobelaki matomba oyo Nzambe apesaki na kosakola na ye Klisto.

Lelo oyo basakoli balakisaka libosoliboso ndimbola na bango ya likambo moko ya Biblia oyo baponaki epai ya baoyo bazali kati na Klisto kozanga libaku ya kotuna to kosolola. Kasi, basakoli mosusu bateyaka mbala moko na nzela ya Biblia na kotambwisaka makanisi na bango na mokapo oyo tozali kotalela. Ezali na likambo moko te oyo elobeli kosakola Nsango Malamumu (Klisto mpe liwa na ye, bokundi mpe lisekwa na ye) epai ya baoyo basila na kati ya Klisto, babiki.

Nzambe atie motema na bakristu na kati ya bokonzi na Ye mpo na koteya mpe kosakola nsango malamumu mpo ete moko te akufa mpe banso batikala sembo lokola mbeka ya bomoi. Misio ya Nzoto ya bomoi ya Klisto, mibali mpe basi ezali ya :

- (a) kokende na mokili mobimba mpe kosakola Nsango Malamumu (Marko 16:15).
- (b) kosala bolamu na bato banso, mingi mingi na bandimi (Gal. 6:9-10).
- (c) kolendisana, kotonga, basangani ya Nzoto (1 Bakolinti 14).
- (d) kosolola moko na mosusu na nzembo mpe na nzembo (Baefese 5:19).
- (e) kopesa nzoto na bino epai ya Nzambe lokola mbeka ya bomoi (Baloma 12:1).

Lolenge oyo eleki malamumu mpo na kosakola nsango malamumu ezali ya moto na moto. Ekozala mingi te soki mbongwana esalemi uta na bopanzi sango ya bato ebele, lolenge oyo esalelamaka mpo na kokela bososoli mpe kopesa liziba mpo na kozwa sango mosusu.

Soki nsango malamumu esengeli kosakolama na mokili mobimba, boye masangá ya baklisto esengeli kotya likebi mingi na mosala ya kosakola nsango malamumu kozanga kotalela nkombo ya Lingelesi oyo esangisi mosala yango; ndakisa, molakisi, ministre, misionele, mosakoli, mosakoli, mosali, pasteur, nkulutu, mokengeli to moyekoli - kasi kosalela bankombo ya Biblia ekopekisa mobulungano.

Nini esengeli koteyama?

- Nsango malamumu – Malako 15:16
- Nguya ya Nzambe mpo na lobiko – Baloma 1:16
- Liwa, bokundi, lisekwa mpe bomati ya Klisto
- Liloba - Misala 13:1-5
- Mateya ya Bantoma – Misala
- Nyonso oyo natindaki – Mat 28:19

Nani asengeli koteya?

- Basakoli ya nsango malamumu – 2 Timote 4:5
- Bayekoli – Malako 15:16
- Baklisto oyo bapalangani na mikili ya bapaya – Misala 8:4

Ndenge nini mateya esengeli kosalema?

- Méthode moko te ya sikisiki esengeli kolongolama, mpe méthode moko ya sikisiki esengeli te.

Nsango ya Nzambe esengeli koteyama epai ya banani?

- Bokeli nyonso – Marko 15:16

Ntango nini basaleli na Ye basengeli koteya?

- Teya lokola libaku ekomi.

Ba oyo bazali na kati ya Klisto bazali wapi mpo na komema Nsango Malamumu?

- Bisika nyonso oyo bakendaki. Misala 8:4
- Esika mpe ntango nini moto aseveli. Misala 13:7
- Ntango basangisi yango esika moko. Misala 20:7
- Na mikili ya bapaya- Misala 13:2-3
- Mokili mobimba – Marko 16:15

“Na lingomba ya Antiokia ezalaki na basakoli mpe balakisi (na greke didáskaloi): Barnabas, Simeona abengaki Niger, Lusius ya Sirène, Manaen (oyo akolaki elongo na Erode tetrarche) mpe Saulo. Ntango bazalaki kosambela Nkolo mpe kokila bilei, Molimo Mosantu alobaki ete, ‘Botika ngai Barnabas mpe Saulo mpo na mosala oyo nabengaki bango.’” (Misala 13:1-2)

“Kasi soki omibengi Moyuda mpe otye motema na Mibeko mpe omikumisaka na Nzambe 18 mpe oyebi mokano na ye mpe ondimi oyo eleki malamumu, mpo ete ozali koteyama uta na Mibeko, 19 mpe soki ozali na ntembe te ete yo moko ozali motambwisi mpo na bakufá miso, pole mpo na baoyo bazali na molili, 20 molakisi ya bazoba, molakisi ya bana, oyo ozali na kati ya mobeko ya boyebi mpe solo— 21 bongo yo oyo oteyaka basusu, yo moko omiteya te?”(Baloma 2:17-22) .

Likanisi: “Molakisi” euti na liloba ya Greke paideuteén oyo elimboli moto oyo azali kolakisa moto mosusu.

Likanisi: “Molakisi” euti na liloba ya Greke didáskalous, didáskoon to didáskeis oyo elimboli moto oyo azali koteya

“Bandeke na ngai, mingi te kati na bino basengeli komikumisa lokola balakisi, mpamba te boyebi ete biso baoyo tozali koteya tokosambisama makasi koleka.”(Yakobo 3:1-2)

"Kasi bazalaki mpe na basakoli ya lokuta kati na bato, kaka lokola ekozala na balakisi ya lokuta kati na bino. Bakokotisa na kobombana mateya ya lipengwi ya kobebisa, kutu bakowangana Nkolo mokonzi oyo asombaki yango —komemela bango libebi nokinoki. Mingi bakolanda banzela na bango ya nsoni mpe bakomema nzela ya solo na lokumu. Na lokoso na bango(pleonexia na grec) balakisi yango bakosalela yo mabe na masolo oyo basali." (2 Petelo 2:1-3)

Likanisi: "Molakisi ya lokuta" euti na Greki pseudo-didáskaloí oyo pseudo elimboli lokuta mpe didáskaloí elimboli to molakisi.

Komantere: Mingimingi lokoso elimboli mposa ya mbongo mingi oyo ekokisami te kasi ekoki mpe kozala na mposa ya bokonzi to lokumu oyo eleki ndelo.

"Mpe na kati ya lingomba Nzambe aponi liboso na nyonso bantoma, basakoli ya mibale, balakisi ya misato, na nsima basali ya makamwisi, lisusu baoyo bazali na makabo ya kobikisa, baoyo bazali na makoki ya kosalisa basusu, baoyo bazali na makabo ya kokamba, mpe baoyo balobaka na minoko ndenge na ndenge. Nyonso bazali bantoma? Bango nyonso bazali basakoli? Bateyi nyonso? Bango nyonso bazali na makabo ya kobikisa? Bango nyonso balobaka na minoko? bango nyonso balimboli?" (1 Bakolinti 12:28-30)

"Moto Klisto Yesu, oyo amipesaki lokola lisiko mpo na bato banso — litatoli lipesamaki na ntango na yango. Mpe mpo na yango, naponamaki mosakoli mpe ntoma — nazali koloba solo, nazali kokosa te —mpe molakisi ya kondima ya solo epai ya Bapakano." (1 Timote 2:5-7)

"Kasi sikawa emonisami na nzela ya komonana ya Mobikisi na biso, Klisto Yesu, oyo abebisi liwa mpe amemi bomoi mpe bozangi kokufa na pole na nzela ya nsango malamumu. Mpe na nsango malamumu oyo naponamaki mosakoli mpe ntoma mpe molakisi mpo na kokengela oyo napesi ye mpo na mokolo yango." (2 Timote 1:10-12)

Likanisi: "Mosakoli," to "kosakola" euti na liloba ya Greke keerux.

"Mpe mosaleli ya Nkolo asengeli koswana te, na esika na yango, asengeli kozala na boboto epai na moto nyonso, na makoki ya koteya, na nkanda te. Baoyo bazali kotemela ye asengeli koteya na malembe, na elikya ete Nzambe akopesa bango boyamboli oyo ememaka bango na boyebi ya solo, mpe ete bakozonga na makanisi mpe bakobima na motambo ya zabolo, oyo akangaki bango na boombo mpo na kosala mokano na ye." (2 Timote 2:24-26) Ezali ndenge moko na .

Baklisto basengeli komipesa na koteya na lolenge moko to mosusu, Baebele 5:11. Moko ya masengami mpo na babateli ya mpate, bakengeli to bakengeli, uta na liloba ya Greke episkopeés ezali ya kozala na makoki ya kosolola, mpo ete bakoka kolendisa mpe kopamela baoyo Nzambe apesi bango mpo na kobatela bango. Babateli ya mpate oyo balekisaka mosala na bango ya koteya epai ya mosali oyo bafutamaka emonani lokola likanisi ya Biblia te. Engebene Baefese 4:12 , babateli ya mpate basengeli "kobongisa basantu mpo na mosala ya mosala (diakonia), mpo na kotonga nzoto ya Klisto."

Bandakisa ya misala ya mosali mosusu

Na yango, moklisto nyonso azali mosaleli oyo azali kosala mosala oyo esengeli mpo nzoto ya Klisto ezala na bomoi. Yango wana, baverse oyo elandi epesi mwa bandakisa ya makambo oyo basalaki.

"Bongo ndako mobimba ya Yisalaele eyeba mpenza ete Nzambe akómisi ye Nkolo mpe Klisto, Yesu oyo bobakaki na ekulusu." 37 Nzokande, ntango bayoki yango, bayokaki motema na bango, mpe balobaki na Petelo mpe bantoma mosusu ete: "Bandeko, tokosala nini?" + 38 Petelo alobaki na bango ete: "Bóbongola mitema mpe bóbatisama moto na moto na nkombo ya Yesu Klisto mpo na bolimbisi ya masumu na bino, mpe bokozwa likabo ya Molimo Mosantu. 39 Mpo elaka ezali mpo na bino mpe mpo na bana na bino mpe mpo na bato nyonso oyo bazali mosika, moto nyonso oyo Nkolo Nzambe na biso azali kobenga epai na ye." 40 Mpe na maloba mosusu mingi, apesaki litatoli mpe akobaki kolendisa bango, kolobaka ete: "Bómibikisa na nkola oyo ya kogumbama." 41 Bongo baoyo bayambaki liloba na ye babatisamaki, mpe babakisaki na mokolo wana milimo soko nkóto misato. Bosangani ya Bandimi. + 42 Mpe bamipesaki na mateya mpe na boyokani ya bantoma, mpo na kobuka mampa mpe na mabondeli. 43 Mpe bobangi boyaki likolo lya molimo inso, mpe makamwisi

mingi mpe bilembo bizalaki kosalema na nzela ya bantoma. 44 Mpe baoyo nyonso bandimaki bazalaki esika moko mpe bazalaki na makambo nyonso ndenge moko.” (Misala 2:36-45)

“Mpe mokolo wana monyoko monene ebimaki na eklezia na Yelusaleme, mpe bango nyonso bapalanganaki na bitúká ya Yudea mpe ya Samaria, longola kaka bantoma. 2 Bato oyo bamipesaki na Nzambe bakundaki Stefano mpe balelaki ye mingi.’ 3 Nzokande Saulo azalaki kobebisa eklezia, mpe akotaki ndako na ndako, abendaki mibali mpe basi mpe akotisaki bango na boloko na ntina na kosakola liloba.”(Misala 8:1-5)

“Nzokande baoyo bapalanganaki na minyoko na ntina na Stefano, batambolaki tii na Fenisia, na Sipre mpe na Antiokia, bazalaki koyebisa bango nsango kaka epai ya Bayuda.20 Nzokande, bamosusu kati na bango, mibali ya Sipre mpe Sirène, bakendaki na Antiokia mpe babandaki koloba na Bagreke mpe, koyebisa bango nsango malamumu mpo na Nkolo Yesu.21 Loboko ya Nkolo ezalaki elongo na bango, mpe bato mingi bandimaki mpe babalukaki epai ya Nkolo.” (Misala 11:19-21)

“Na mikolo oyo, basakoli bakitaki longwa na Yelusaleme kino na Antiokia.’ 28 Mpe moko na bango nkombo na ye Agabus atelemaki mpe asakolaki na nzela ya elimo ete nzala monene ekozala na mokili mobimba (yango esalemaki na mikolo ya Klade). bankulutu na loboko ya Barnabasi ná Saulo.”(Misala 11:27-30)

“Na mokolo ya sabata tokendeki libanda ya ekuke ya engumba kino na ebale, epai tokanisaki ete tokozwa esika ya kobondela, tofandaki mpe tobandaki kosolola na basi oyo bayanganaki kuna mpe bato ya ndako na ye babatisamaki, abengisaki biso na ndako na ye: ‘Soki bozali kotalela ngai lokola mondimi na Nkolo,’ alobaki, ‘yaka kofanda na ndako na ngai.’ Mpe andimisaki biso.”(Misala 12:12-13)

"Ye (Elode) akangaki Petelo mpe. Yango ezalaki na mikolo ya Limpá ezangi levire. 4 Mpe ntango akangaki ye, atyaki ye na boloko, apesaki ye na maboko minei ya basoda mpo na kokengela ye, na mokano nsima ya Elekeli mpo na kobimisa ye epai ya bato (Petelo) akendaki na ndako ya Malia, mama ya Yoane oyo nkombo na ye mosusu ezalaki Marko, epai bato mingi bayanganaki mpe bazalaki kobondela.” (Misala 12:3-6 ... 13-15)

“Ye (Paulo) azalaki elongo na Sopatere mwana ya Pilo oyo autaki na Berea, Aristarke ná Sekundo oyo bautaki na Tesaloniki, Gayo ya Derbe, Timote mpe, mpe Tikike ná Trofime oyo bautaki na etúká ya Azia. 5 Bato yango bakendaki liboso mpe bazalaki biso na Troas mikolo na nsima tosonianaki na bato mosusu na Troas, epai tofandaki mikolo nsambo, 7 Na mokolo ya liboso ya poso, toyanganaki mpo na kobuka limpá mpe, lokola akanisaki kokende na mokolo oyo elandaki, akobaki kosolola tii na midi ya butu.” (Misala 20:4-8)

“Nsima ya sanza misato tokendeki na masuwa moko oyo elekaki na eleko ya malili na esanga, masuwa ya Alexandrie, na banzambe mapasa lokola elilingi. Kotiaka na Siracuse, tofandaki kuna mikolo misato. Mpe uta kuna tosalaki zongazonga mpe tokomaki na Rhegium. Mpe nsima ya mokolo moko mopepe moko ya sudi ebimaki, mpe na mokolo ya mibale toyaki na Puteoli. Kuna tokutaki bandeko mpe tobengisamaki mpo na kofanda elongo na bango mpo na mikolo nsambo.(Misala 28:11-16)

Likebisi na baklisto nyonso

Petelo abimisaki likebisi na bakristu banso, "ezalaki mpe na basakoli ya lokuta kati na bato, ndenge moko mpe bateyi ya lokuta bakozala kati na bino. Bakokotisa na kobombana ba hérésies ya kobebisa kutu kowangana Nkolo mokonzi oyo asombaki yango - komemela libebi ya mbangu likolo na bango moko. Mingi bakolanda banzela na bango ya soni mpe bakomema nzela ya bosolo na lokumu mabe. Na lokoso na bango (mpo na mbongo, nguya, bokonzi to lokumu) oyo." balakisi bakosalela yo mabe na masolo oyo basali.” (2 Petelo 2:1-3)

Komantere: Kopekisa mateya ya lokuta ekoki kozwama na boyebi mpe bososoli malamumu ya mateya ya Klisto mpe ya bantoma. Likoki mosusu ya liteya ya lokuta ekoki kouta na mosakoli oyo makanisi mpe bandimbola na ye moko eyebani

te na ndenge ayebisamaki mobimba te liboso ya kozwa mosala, (mofuteli) – mbwa ya zamba oyo alati bilamba ya mpate - tala 2 Timote 4:3-5.

Molimo Mosantu na nzela ya ntoma Yoane na Emoniseli 2 mpe 3 akebisaki bakristu na mangomba motoba na Azia mpo na koyambola (kobongola banzela na bango) lokola bakweyaki mosika to bazalaki kokweya mokemoke mosika na Klisto.

Mituna

1. Banani basengeli kozala balakisi?
 - a. ___ Mibali
 - b. ___ Basi
 - c. ___ Bango mibale – bakristu banso

2. Mosala ya mosakoli ya estrade ya Kondimana ya Sika ezali nini?
 - a. ___ Kopesa lisukulu na bakristu oyo ye aponi tango lingomba esanganaki
 - b. ___ Kotala ba membres surtout ba veuves na ba orphelins
 - c. ___ Kosakola Nsango Malamu
 - d. ___ Lisolo
 - e. ___ Elobelami te mpe bandakisa moko te

3. Petelo akebisaki mpo na balakisi ya lokuta
 - a. ___ Libanda ya Nzoto ya Klisto
 - b. ___ Na kati to kati na baye bazali na Nzoto ya Klisto

4. Paulo asalaki nini ntango azongaki na Troase
 - a. ___ Kosakola lisukulu
 - b. ___ Kosala lisolo

5. Basali oyo basengeli koswana te?
 - a. ___ Basakoli
 - b. ___ Bankulutu
 - c. ___ Basi
 - d. ___ Mibali
 - e. ___ Nyonso oyo tolobeli awa na likoló